

มอญเมืองชล

องค์ บรรจุน

ทุมนมอญในจังหวัดชลบุรีที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ริมคลองพานทอง ในพื้นที่ตำบลบ้านเก่า อำเภอพานทอง เรื่องเล่าเกี่ยวกับที่มาของชื่ออำเภอพานทองนั้นกล่าวกันว่า ภายหลังกรุงศรีอยุธยาแตก พระเจ้าตากสินได้ตีฝ่าวงล้อมพม่าพาไพร่พลออกมาตั้งค่ายพักอยู่ในพื้นที่ตำบลโป่งตามุข เรียกว่าเมืองโป่งตามุข ปัจจุบันคือวัดโป่งตามุข ตำบลหนองหงษ์

ในระยะเวลาเดียวกันนั้น ได้มีนายพรานชื่อ ทอง เป็นชาวอยุธยาได้อพยพครอบครัวและญาติพี่น้องหนีพม่ามาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่หมู่บ้านเล็กๆ ริมคลอง ซึ่งแยกจากคลองบางปะกง ระหว่างตำบลบ้านเก่ากับตำบลบางนางในปัจจุบัน ซึ่งพรานทองได้รวบรวมกำลังเข้าร่วมทำศึก และทำหน้าที่สืบข่าวศึกถวายพระเจ้าตากสิน ภายหลังเมื่อเสร็จศึกสงครามแล้ว พรานทองจึงร่วมกับพรรคพวกสร้างวัดขึ้นยังบริเวณริมคลองนั้น ให้ชื่อว่า “วัดพรานทอง” ชาวบ้านจึงเรียกหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านพรานทอง” และเรียกคลองซึ่งแยกจากคลองบางปะกงว่า “คลองพรานทอง” ต่อมาจึงได้เพี้ยนเป็น “วัดพานทอง” “บ้านพานทอง” และ “คลองพานทอง” ในที่สุด

สิ่งที่น่าสนใจก็คือ ชาวมอญซึ่งตั้งรกรากอยู่ในตำบลบ้านเก่ามาแต่ต้น และมีอาณาเขตติดต่อกับตำบลพานทองนั้น ปรากฏว่าชาวมอญบ้านเก่าจำนวนหนึ่งใช้นามสกุล “พานทอง”

รวมทั้งพระอธิการหงษ์ พานทอง รักษาการเจ้าอาวาสวัดบ้านเก่ารูปปัจจุบันอีกด้วย จึงอาจสันนิษฐานได้ว่าชาวมอญที่ใช้นามสกุลพานทอง นั้นอาจสืบเชื้อสายมาจาก พวานทอง ซึ่งอาจมีเชื้อสายมอญด้วยก็เป็นได้ หรือไม่เช่นนั้นก็เป็นเพียงแต่ตั้งนามสกุลขึ้นตามพระราชบัญญัตินามสกุลพุทธศักราช ๒๔๕๖ โดยยึดเอาถิ่นที่อยู่ของตนเป็นหมายมงคล

คำบอกเล่าของชาวบ้านในชุมชนบ้านเก่ากล่าวถึงถิ่นฐานดั้งเดิมของบรรพชน ซึ่งยังคงมีเครือข่ายติและการติดต่อถึงกัน ในชุมชนมอญต่างๆ โดยเป็นการอพยพมาจากชุมชนมอญในเมืองไทยที่ได้ตั้งบ้านเรือนมั่นคงอยู่ก่อนแล้ว ส่วนใหญ่มาจากมหาชัย (สมุทรสาคร) บางส่วนอพยพมาจากพระประแดง คลองด่าน (สมุทรปราการ) และบ้านกระทุ่มมีด* (เขตติดต่อระหว่างอำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี และอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม) ชาวมอญชุมชนบ้านเก่าจึงมีเครือข่ายติอยู่ในชุมชนมอญหลายแห่ง ดังจะพบได้ว่านามสกุลของชาวบ้านในชุมชนบ้านเก่าที่สำคัญคือ “พานทอง” ได้มีการเดินทางไปมาหาสู่ กระทั่งแต่งงานระหว่างกัน ตั้งหลักแหล่งอยู่ที่ย่านวัดชีผ้าขาว (เพี้ยแห่มงโกเล่น) ตำบลท่าจีน จังหวัดสมุทรสาคร เป็นจำนวนมาก ซึ่งในระยะแรกยังได้มีการไปมาหาสู่ถึงกันตลอดเวลาโดยทางเรือ^๑ ต่อมาชาวมอญในตระกูล “พานทอง” จากชุมชนชีผ้าขาวจำนวนหนึ่งได้โยกย้ายไปตั้งบ้านเรือนอยู่ย่านวัดนวมกานนท์ ตำบลชัยมงคล จังหวัดสมุทรสาคร และปัจจุบันชาวมอญท่านหนึ่งในนั้นดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดนวมกานนท์ คือ พระอธิการจงรัก พานทอง^๒ เครือญาติทางย่าของพระอธิการหงษ์ พานทอง ยังคงอาศัยอยู่ที่ปากลัด^๓ ตระกูลพานทองอีกส่วนหนึ่งอาศัยอยู่ที่ตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ^๔ ญาติทางบิดาของ

คลองพานทอง ช่วงที่ผ่านหน้าวัดบ้านเก่า ชาวบ้านนิยมเรียกว่า คลองบ้านเก่า ในอดีตคือด้านหน้าวัด ที่ชาวบ้านใช้เรือพายสัญจรไปมา แต่ในปัจจุบันได้กลายเป็นด้านหลังวัด ลำคลองตื้นเขิน เพราะชาวบ้านนิยมใช้รถสัญจรบนท้องถนนแทน

บ่อน้ำจืดขนาดใหญ่หน้าวัดบ้านเก่า เป็นแหล่งน้ำจืดทั้งของพระภิกษุสามเณรและชาวบ้าน สามารถเป็นที่พึ่งของชาวบ้าน โดยเฉพาะในยามหน้าแล้งเมื่อน้ำทะเลหนุนสูง น้ำในคลองกร่อยกระทั้งถึงเค็ม หากไม่มีน้ำเหนือลงมาไล่น้ำเค็ม วัดและชุมชนจึงมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งช่วยกันสร้าง ช่วยกันรักษา และใช้ประโยชน์ร่วมกันบนความสัมพันธ์แบบใกล้ชิด ดูแลกันและกัน

กรุงเก่าและย่านชองนนทรี เมืองบางกอก แต่ในระหว่างนั้นในบริเวณชุมชนบ้านเก่า มีชาวลาวที่อพยพมาจากเวียงจันทน์ได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานทำกิน อยู่ยังบริเวณสองฟากคลองพานทองอยู่ก่อนแล้ว ต่อมาในช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ พระเจ้าแผ่นดินได้เสด็จมาเยี่ยมเยียนราษฎร และเห็นว่าพื้นที่ดังกล่าวนี้เป็นที่ลุ่ม ไม่เหมาะสำหรับเป็นที่อยู่อาศัยของชาวลาว จึงโปรดเกล้าฯ ให้อพยพชาวลาวไปอยู่ที่ดอน ให้ชาวมอญมาอยู่ที่ลุ่มแทน ผู้คนทั่วไปจึงเรียกชุมชนแห่งนี้ว่า **บ้านมอญ** ต่อเมื่อได้ตั้งเป็นตำบลขึ้นจึงได้ชื่อว่า ตำบลบ้านมอญ ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๔๔ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้เปลี่ยนชื่อให้เป็น ตำบลบ้านเก่า และเปลี่ยนชื่อวัดเป็น วัดบ้านเก่า อย่างในปัจจุบัน^๑

เรื่องเล่าดังกล่าวข้างต้นนั้นไม่อาจยืนยันได้แน่ชัดเพราะขาดหลักฐาน โดยอาจเป็นไปได้ว่ามีทั้งความจริงและความเท็จปะปนกัน บนรากฐานความจริงและการแต่งเติมเสริมเรื่องขึ้นในภายหลัง จากการสืบค้นหลักฐานเกี่ยวกับการสร้างวัด ไม่พบบันทึกที่เป็นลายลักษณ์อักษรใดๆ ที่บ่งบอกระยะเวลาการสร้างวัดและชุมชนได้ แต่จากการเทียบเคียงรูปแบบและอายุของสถาปัตยกรรมภายในวัด ประกอบกับคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ พระสงฆ์ และประวัติเจ้าอาวาสวัด เชื่อได้ว่าชุมชนบ้านเก่าเป็นชุมชนเก่าแก่มากนับตั้งแต่การตั้งชุมชนของชาวมอญแล้วน่าจะมีความอายุมากกว่า ๑๗๐ ปี

ตำบลบ้านเก่า มีอาณาเขตทิศเหนือติดกับตำบลบางนาง อำเภopanทอง ทิศใต้ติดกับ ตำบลดอนหัวฬ่อ อำเภอเมือง ทิศตะวันออกติดกับตำบลพานทอง อำเภอพานทอง ทิศตะวันตกติดกับตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมือง กำนันพื่อน สว่างใจ อดีตกำนันตำบลบ้านเก่า เป็นผู้หนึ่งที่มิเชื่อสายมอญระบุว่า เมื่อราวปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ขณะที่ท่านยังเป็นกำนันอยู่ มีบ้านเรือนชาวมอญมากกว่า ๒๐๐ หลังคาเรือน ชื่อเสียงที่ผู้คนทั่วไปกล่าวขวัญถึงชาวมอญบ้านเก่าคือ ผู้ชายมักเป็นนักเลงไม่กลัวใคร ผู้คนส่วนใหญ่โดยเฉพาะชาวมอญบ้านเก่าชื่อนั้นหน้าตาคมคาย ผิวสวย

พระอิทธิพรหิรัญท่านหนึ่งไปลงหลักปักฐานในชุมชนมอญที่บางไทร พระนครศรีอยุธยา รวมทั้ง **ชาย เมืองสิงห์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นักร้อง-นักแต่งเพลงลูกทุ่ง) ปี ๒๕๓๘** ชาวมอญจังหวัดสิงห์บุรี ที่มีชื่อนามสกุลจริงว่า สมเคียร พานทอง สำหรับข้อสงสัยที่ว่า อรพรรณ พานทอง มีเชื้อสายมอญด้วยหรือไม่นั้น ชาวบ้านต่างกล่าวเป็นเสียงเดียวกันว่า ทุกคนเคยตั้งข้อสังเกต แต่ไม่มีใครสืบค้นโยงใยสายสัมพันธ์ได้ จึงเชื่อกันว่า อาจเป็นลูกหลานของชาวบ้านเก่าที่ตั้งหลักแหล่งอยู่ในกรุงเทพฯ และขาดการติดต่อกันไปนานแล้วก็เป็นได้ หรืออาจเป็นนามสกุลที่ตั้งขึ้นมาพ้องกันโดยบังเอิญ รวมทั้งอาจจะเป็นไปอย่างในกรณีของชายชาวจีนที่เพิ่งอพยพมาจากเมืองจีนอาศัยอยู่ในตลาดพานทอง ต่อมาได้แต่งงานกับสาวมอญบ้านเก่าตระกูลพานทอง ชายชาวจีนจึงขอใช้นามสกุลของทางฝ่ายหญิงด้วย^๒ นอกจากนี้ นามสกุลพานทองแล้ว ยังมีชาวมอญอีกหลายนามสกุล เช่น มิถิลา พิทักษ์ญาติ พิทักษ์วงศ์ คุ่มญาติ คุ่มวงศ์ สว่างพ้อง สว่างใจ สว่างโลก สังข์ทอง พงษ์รามัญ นะแซ่งน้อย เป็นต้น

ส่วนเรื่องเล่าเกี่ยวกับประวัติการตั้งชุมชนบ้านเก่าแห่งนี้ มีการเล่าสืบต่อกันมาว่า เมื่อราวปี พ.ศ. ๒๓๑๐-๒๓๑๓ เป็นช่วงปีที่กรุงศรีอยุธยาแตก ราษฎรจำนวนหนึ่งอพยพมาจากอยุธยา

หนุ่มไทยและหนุ่มลาวจึงชอบสาวมอญ แต่สาวไทยสาวลาวมักไม่ชอบหนุ่มมอญ เพราะฝีมือมอญ หากทำผิดผีแล้วอาจถูกเล่นงานถึงตาย” (เพราะชาวมอญสืบทอดผีทางฝ่ายชาย)

ประเพณีและพิธีกรรมท้องถิ่น มีทั้งแบบพุทธและแบบมอญผสมผสานนับถือปฏิบัติสืบทอดกันมา ดังจะเห็นได้ชัดในพิธีศพและความเชื่อเรื่องการนับถือผีของชาวมอญ ประเพณีที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของชาวมอญบ้านเก่าคืองานนมัสการ “หลวงพ่อบุญพระครูเป็น” ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสวัดบ้านเก่าอย่างเป็นทางการรูปแรก ตามประวัติที่บันทึกไว้ว่าชาวมอญในการต่อสู้กับบาทหลวงชาวฝรั่งเศสที่เข้ามายึดครองที่ดินชาวมอญบ้านย่านนั้น ภายหลังได้รับชัยชนะ ประกอบกับกิตติศัพท์เรื่องคาถาอาคม คงกระพันชาตรี และวัตรปฏิบัติที่เคร่งครัดน่าเลื่อมใส ชาวจังหวัดชลบุรีและชุมชนใกล้เคียงทั่วไปต่างเชื่อถือศรัทธา โดยจะมีงานประจำปีในวันขึ้น ๙ ค่ำ เดือน ๕ ของทุกปี

วัฒนธรรมมอญชลบุรี

ชาวมอญบ้านเก่ามีประเพณีที่สืบทอดกันมายาวนาน ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา ประเพณีออกพรรษา ตักบาตรข้าวต้มหาง ตักบาตรกระยาสารท ประเพณีลอยกระทง และประเพณีงานพระครูหลวงพ่อบุญซึ่งเป็นปูชนียบุคคลที่ชาวมอญเคารพศรัทธา นอกจากนี้ยังมีประเพณีที่เป็นวิถีชีวิตแบบมอญที่สำคัญ ได้แก่ ประเพณีการโกนผมไฟ ประเพณีโกนจุก ประเพณีการบวช ประเพณีงานศพ ประเพณีการนับถือผี และประเพณีการรำผี

ประเพณีการโกนผมไฟ ประเพณีโกนจุก (จอบ) เมื่อเด็กอายุเกิน ๑ เดือน จะต้องทำพิธีโกนผมไฟ โดยมีพ่อ แม่ หรือผู้ที่เป็นที่เคารพในหมู่บ้านเป็นผู้โกนผมไฟให้ หลังจากโกนผมไฟแล้วก็จะมีการไว้จุก สำหรับเด็กผู้หญิงไว้เปีย และไว้เกละสำหรับเด็กผู้ชาย” ประเพณีการโกนจุกทำกันในช่วงอายุ ๗ ปี หรือ ๙ ปี จัดของใช้ใส่สำหรับรวมกัน ถัดในครอบครัวนั้นโกนจุกคนแรก ใช้ ๓

สำหรับ คนที่ ๒ ใช้ ๗ สำหรับ คนที่ ๓ ใช้ ๙ สำหรับ ของในสำหรับที่ใช้ไว้ฝีมือมอญประกอบด้วย ขนมทอด มะพร้าว กัวยี่ กุ้ง ปลา แอง ๓ อย่าง คือแกงผัก ต้มส้มปลา แกงลูกโยน มีข้าวตอก ข้าวเหนียวทำน้ำมัน ๓ หม้อ หม้อที่ ๑ น้ำใส่ผัก หม้อที่ ๒ น้ำส้มป่อย หม้อที่ ๓ น้ำขมิ้น การทำน้ำมันต้องทำล่วงหน้าหนึ่งคืนก่อนทำพิธีโกนจุก นำหม้อน้ำมันไปตั้งไว้กลางแจ้งตอนกลางคืน มีขวานรองไว้หลัง หม้อ รองรับน้ำค้างกลางหาว เพื่อให้เป็นน้ำมันต์เทวดา วันรุ่งขึ้นตอนเช้าใช้น้ำมันต์ทำพิธี โดยพิธีจะเริ่มขึ้นตอนเช้ามีดประมาณตี ๕-๖ โมงเช้า ประดับจุกด้วยหญ้าแพรกที่ขุดเป็นวงคล้ายพวงมาลัยครอบจุก ผู้ที่โกนจุกเป็นปู่ตายาย และพ่อแม่ล้างมือด้วยน้ำมันต์ก่อนตัดจุก ผู้ตัดจุกเสร็จแล้วต้องไปล้างมืออีกครั้ง เสร็จพิธีแล้วนำเด็กไปอาบน้ำแต่งตัวให้สวยงาม

ประเพณีการบวช ก่อนถึงวันบวช ๑ วันเรียกว่าวันสุกดิบ จะตัดผมผู้ที่จะบวชเป็นทรงดอกกระพุ่ม นุ่งผ้าม่วง ห่มสไบ คาดเข็มขัดนาคหรือทอง ใส่สร้อยคอ กำไลข้อเท้า กำไลข้อมือสวมต่างหู แต่งหน้าทาปาก พากันไปไหว้ศาลเจ้าที่ประจำหมู่บ้าน ตกกลางคืนวันสุกดิบทำพิธีบะชะมะ (เรียกขวัญนาค) รุ่งเช้านำนาคไปแห่รอบหมู่บ้านอีกครั้งหนึ่ง โดยครั้งนี้สวมขลุ่ย นุ่งผ้าม่วง จีบหน้ายาว ตอนบ่ายทำพิธีปลงผมนาค ให้พ่อและญาติผู้ใหญ่

โบสถ์หลังเก่าของวัดบ้านเก่า อายุประมาณ ๑๐๐ ปี เป็นสถาปัตยกรรมในลักษณะที่เรียกว่า โบสถ์น้ำเค็ม อันเป็นรูปแบบโบสถ์ของชุมชนมอญในจังหวัดชายทะเลทั่วไป ได้แก่ สมุทรสาคร สมุทรปราการ สมุทรสงคราม และชลบุรี ซึ่งนิยมใช้เสานางเรียงโดยรอบจำนวนมาก รวมทั้งใช้ไม้สักหลักในการก่อสร้าง เนื่องจากในอดีตยังไม่มีปูนซีเมนต์ชนิดกั้นน้ำเค็มสำหรับก่อสร้าง การใช้ไม้ในการก่อสร้างจึงทนทานมากกว่า

เป็นผู้กิน จะโกนที่วัดหรือที่บ้านก็ได้ จากนั้นให้ไปทำพิธีบวชที่วัด ตามแบบชาวพุทธทั่วไป เป็นอันเสร็จพิธี^{๑๐}

ประเพณีงานศพ เมื่อชาวมอญเสียชีวิต หากเป็นการตายไม่ได้แก่ ผูกคอตาย ประสบอุบัติเหตุ เป็นโรคภัย ชาวมอญจะไม่เผาศพแต่จะเก็บศพไว้ข้ามปี หากตายดี ได้แก่ แก่ตาย ซึ่งต้องตายภายในบ้านเท่านั้น ชาวมอญจะทำพิธีใจงแห่งะฮ์ โดยทำแคร่ไม้ไผ่รองรับศพ ศพผู้หญิงจะมี ๗ ชั้น ส่วนศพผู้ชายจะมี ๙ ชั้น นำศพวางบนแคร่ คลุมด้วยผ้าขาว ประดับดอกไม้ สมัยก่อนเอาผ้าขาววางคลุมศพเท่านั้น ปัจจุบันตกแต่งศพด้วยผ้าขาวลูกไม้และดอกไม้ เอาของมีคม เช่น กรรไกร หรือมีด ห้อยไว้ตรงกลางลำตัวศพ มัดตราสังข์ศพแบบมอญ ๓ แห่ง ได้แก่ มือ เข้า นิ้วเท้า การมัดตราสังข์หมายถึงห่วงทั้ง ๓ ของผู้ตายที่ยังอยู่ข้างหลังมนุษย์เกิดมามีห่วง ๓ ห่วง ลูกเป็นห่วงผูกคอ สามีหรือภรรยาเป็นห่วงผูกเอว และ ทรัพย์สมบัติเป็นห่วงผูกเท้า ตอนช่วงเผาศพจะเอากรรไกรหรือมีดตัดห่วงทั้ง ๓ ห่วง นำน้ำมะพร้าวบริสุทธิ์ล้างหน้า เพื่อให้ลืมเรื่องต่างๆ ในอดีต ข้างแคร่มีก้อนเล่า ๓ ก้อนเหมือนเตาก้อนเหล่านี้ชาวมอญหมายถึง การเวียนว่ายตายเกิดทั้ง ๓ ภพ มีหม้อดินสำหรับหุงข้าวระหว่างพิธีใจงแห่งะฮ์

ชาวมอญไม่เอาโลงศพขึ้นบ้าน อาจเป็นเพราะสมัยก่อนบ้านไม่รับน้ำหนักรถที่มาร่วมงานได้ไม่มาก หากมีการทำศพจะต้องมีบ้านศพ ได้แคร่ศพจะมีไม้ค้ำจนแคร่ศพอันหนึ่ง เปรียบเสมือนเสาบ้าน ซึ่งอยู่ใต้ถุนบ้านตรงกับตำแหน่งแคร่ศพ เมื่อครบ ๗ วัน จะย้ายศพไปเผาที่ป่าช้า โดยต่อโลงขึ้นมารออยู่นอกบ้าน การย้ายศพลงจากบ้านจะย้ายทางประตูผี ด้วยการรื้อผนังบ้านด้านทิศตะวันตกออก จะไม่นำศพลงทางบันได หากจำเป็นต้องทำบันไดปลอมวางซ้อนบันไดที่คนเป็นใช้ขึ้นลงปกติ จากนั้นให้สลักไม้ค้ำจนทิ้งเพื่อแสดงว่าไม่มีบ้านศพแล้ว ถือนม้อดินตามศพไปจนถึงประตูผีแล้วโยนหม้อทิ้งตรงบันได แสดงว่าตัดขาดกันแล้ว อยู่คนละภพชาติ พิธีเผาศพที่วัดจะมีปีพาทย์มอญ มอญรำ ทำบุญเลี้ยงพระเท่าอายุของผู้ตาย หรือมากกว่า ๑ รูป หลังเผาแล้วเก็บกระดูกใส่โกฐกลับบ้านพร้อมกับรูปภาพ เสื้อผ้าของผู้ตาย กระดาษรูป ตะเกียง และนิมนต์พระมาสวดที่บ้าน^{๑๑}

ประเพณีการนับถือผี ชาวมอญมีความเชื่อเรื่องผีมอญ ซึ่งเป็นผีบรรพชน หรือผีของปู่ย่าตายายเมื่อครั้งยังมีชีวิตอยู่แต่ละครอบครัวต้องมีการสืบทอดการนับถือผีโดยลูกชายคนสุดท้อง ถ้าไม่มีก็ให้ลูกชายคนอื่นหรือพี่น้องผู้ชายเป็นผู้สืบทอด ของที่รับสืบทอดได้แก่แหวนทอง ๑ วง ผ้านุ่งผ้าห่มสีแดง เสื้อผ้าชุดมอญ ๑ ชุด เมื่อจะมีการแบ่งผีหรือสืบทอดผี ให้เอาของที่ใช้สืบทอดใส่ตะกร้าหรือหีบมิดชิด นำไปวางหรือแขวนเอาไว้ที่เสาดิที่บ้านของ

ตนเอง การรับสืบทอดผีมีเพียงกล่าวบอกรับเท่านั้น^{๑๒} ผีมอญนั้นแบ่งได้หลายประเภทตามชนิดอาหาร ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นอาหารที่ปู่ย่าตายายขึ้นชอบสมัยยังมีชีวิต และเชื่อถือสืบทอดกันต่อมา ยาวนานจนปัจจุบัน กระทั่งสามารถบ่งบอกความเป็นเครือญาติในสายตระกูลผ่านประเภทของผี เช่น ผีเต่า ผีงู ผีไก่ ผีข้าวเหนียว ผีกล้วยหอม เป็นต้น ทุกปีจะต้องบูชาสังเวณีด้วยอาหารคาวหวาน เหล้า บุหรี่ ดอกไม้ธูปเทียน และผ้าสี อาหารสำคัญของผีเกือบจะทุกประเภทอย่างหนึ่งคือ เต่า หากพบเจอเต่าที่ใดก็ตามต้องบอกว่า “เต่าเฒ่า” หรือ “เต่าเหมีน” ไม่งั้นนั้นจะต้องจับมาปรุงอาหารสังเวณี

ประเพณีรำผี ประเพณีรำผีมอญเริ่มทำในเดือน ๖ โดยบ้านมอญทุกหลังจะมีเสาดิอยู่ทางทิศใต้ของเรือน การตั้งเสาดิที่ตั้งที่บ้านใหญ่ คือบ้านพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย เสาดิมีผ้าแดงผูกไว้ เป็นการบูชาผีเรือน จะเปลี่ยนผ้าใหม่เมื่อเข้าฤดูฝน หมดฤดูแล้งจะมีการสังเวณีบูชาใหม่ เครื่องสังเวณีมีผืนเงิน ทอง ข้าวเหนียว ไข่ น้ำตาลปึก ดอกไม้ ผลไม้ต่างๆ การสังเวณีผีประจำปีนั้นก็เพื่อขอให้ผีบรรพชนช่วยป้องกันคนในบ้านไม่ให้เจ็บป่วย อยู่เย็นเป็นสุข หากคนในบ้านทำไม่ดี ลบลู่ต่อหน้าเสาดิถือว่าการผิดผี ต้องมีการรำผี ถ้าไม่รำผีคนในบ้านจะเจ็บป่วย การรำผีจะไม่รำในวันพระและช่วงเข้าพรรษา ถ้ามีการผิดผีเดือนอื่นก็อาจเก็บไว้รำช่วงเดือน ๖ ที่เดียวได้

ขั้นตอนการรำผี จะมีได้ง (เจ้าพิธีรำผี) เป็นผู้สั่งการ ตั้งแต่การเสี่ยงทายหาสาเหตุที่เกิดอาเพศ หากผลการเสี่ยงทายระบุว่าเกิดจากการผิดผี ได้งจะเป็นผู้กำหนดวัน บอกแบบแผนก่อสร้างโรงพิธี เจ้าบ้านต้องจัดเตรียมปีพาทย์มอญ เครื่องประกอบพิธี เครื่องสังเวณี อาหารหวานคาว เหล้า บุหรี่ ผลไม้ ดอกไม้ธูปเทียน ส่วนอาหารที่ขาด ไม่ได้ในพิธีรำผีก็คือ เต่า เมื่อตั้งโรงพิธี เตรียมเครื่องสังเวณีพร้อมแล้ว ได้งจะสั่งการให้เจ้าของบ้าน ลูกหลานแต่งกายตามแบบมอญ จุดธูปเทียนบอกกล่าว รำถวายตามชุดต่างๆ ตามกำหนด โดยมีปีพาทย์มอญประโคมทุกขั้นตอน ระยะเวลาการรำผีขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิกในตระกูลว่ามากน้อยเพียงใด บางตระกูลอาจรำแต่เช้าจรดค่ำ ข้อสำคัญของการรำผีคือสมาชิกทุกคนในตระกูลจะต้องมาร่วมพิธีหากมาไม่ครบจะถือว่า การรำผีนั้นๆ ไม่ขาด (ยังติดค้างความผิด) ต้องจัดพิธีรำผีใหม่

ชาวมอญบ้านเก่าที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไปยังคงใช้ภาษามอญในการสื่อสารระหว่างผู้สูงอายุด้วยกัน ส่วนภาษาเขียน ไม่มีใครเขียนได้อีกแล้ว^{๑๓} วัฒนธรรมมอญ เช่น การแต่งกาย อาหารการกิน งานประเพณีแบบมอญส่วนใหญ่เลือนหายไปหมดแล้ว เนื่องจากมีการขยายพื้นที่โรงงานอุตสาหกรรมและบ้านพักอาศัยเข้ามาในชุมชน มีการตัดถนนสายหลัก สุขุมวิท-พาน

สภาพบ้านเรือนชาวบ้านชุมชนบ้านเก่า ริมคลองพานทอง บ้านบางหลังมีอายุร่วม ๑๐๐ ปี แต่บ้านเรือนส่วนใหญ่ปลูกสร้างด้วยวัสดุและรูปแบบสมัยใหม่ แต่ยังคงความเป็นชุมชนแบบดั้งเดิม กล่าวคือ ทั้งชุมชนล้วนเป็นเครือญาติ บ้านเรือนติดกัน ไม่ต้องมีรั้วบ้าน

ทอง ผ่านกลางชุมชน เขาวชนในชุมชนมีการศึกษาสูงขึ้น เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ ที่เข้ามาในชุมชน ทำให้วิถีชีวิตของชาวบ้านเปลี่ยนแปลงไป จากแต่เดิมที่ภายในชุมชนมีเพียงชาวมอญและชาวลาว ปัจจุบันได้มีชาวไทยต่างถิ่น ชาวไทยอีสาน และแม้แต่แรงงานต่างด้าวอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในชุมชนจำนวนมาก ทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมสูญหายและกลืนกลายเป็นไทยไปในที่สุด

สิ่งสำคัญเพียงสิ่งเดียวของชาวมอญ บ้านเก่าในปัจจุบันคือ ความเชื่อที่มีการยึดถือกันอย่างเคร่งครัด เป็นความเชื่อเรื่องการนับถือผีมอญ ซึ่งความเชื่อดังกล่าวทำให้วิถีชีวิตซึ่งก็คือความเป็นมอญที่อยู่ในจิตสำนึกของชาวบ้านเก่ายังคงยืนหยัดอยู่ได้ เพราะความเชื่อเรื่องผีมอญทำให้เรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับบรรพชนมอญ ประเพณีปฏิบัติเกี่ยวกับการนับถือผีที่สืบทอดแทรกอยู่ใน ทุกขั้นตอนของชีวิตยังคงอยู่ในความทรงจำของลูกหลานมอญบ้านเก่าอย่างไม่เสื่อมคลาย

เชิงอรรถ

^๑ จาด พิทักษ์ญาติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, องค์ บรรจุน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ ๕๔ หมู่ ๒ บ้านย่านซื่อ ตำบลบ้านเก่า อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี เมื่อ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๑.

^๒ พระอธิการหงษ์ พานทอง (เจ้าอาวาสวัดบ้านเก่า) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, องค์ บรรจุน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดบ้านเก่า ตำบลบ้านเก่า อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี เมื่อ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๑.

^๓ เฟื่อน บรรจุน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, องค์ บรรจุน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ ๒๙/๒ หมู่ ๔ ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อ ๑๒ เมษายน ๒๕๔๘.

^๔ พระอธิการหงษ์ พานทอง (รักษาการเจ้าอาวาสวัดบ้านเก่า) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, องค์ บรรจุน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดบ้านเก่า ตำบลบ้านเก่า อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี เมื่อ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๑.

^๕ ปริญญากุลปรการ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, องค์ บรรจุน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดชนะสงคราม ถนนจักรพงษ์ บางลำพู เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร เมื่อ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๑.

^๖ พระอธิการหงษ์ พานทอง (เจ้าอาวาสวัดบ้านเก่า) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, องค์ บรรจุน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดบ้านเก่า ตำบลบ้านเก่า อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี เมื่อ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๑.

^๗ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเก่า อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี. (๒๕๕๑). ประวัติความเป็นมา. (ออนไลน์). <http://www.thaitambon.com/Tambon/tambon.asp?ID=200507>. วันที่สืบค้น ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑.

^๘ ฟ็อน สว่างใจ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, องค์ บรรจุน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ ๑๘ หมู่ ๔ ตำบลบ้านเก่า อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๑.

^๙ กรมศิลปากร. (๒๕๔๒). พิธีโกนผมไฟของชาวมอญ. ใน **วัฒนธรรมพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัดชลบุรี**. หน้า ๑๙๔.

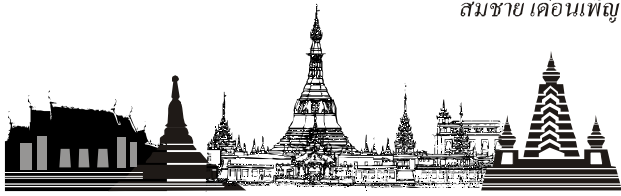
^{๑๐} แหล่งเดิม. หน้า ๑๙๗.

^{๑๑} แหล่งเดิม. หน้า ๒๐๒.

^{๑๒} คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา. (๒๕๕๐). **ไทยศึกษา**. (ออนไลน์). <http://www.huso.buu.ac.th/cai/Sociology/Community%20Study/eastern/html/mons.html>. วันที่สืบค้น ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑.

^{๑๓} ตำบลบ้านเก่า (อำเภอพานทอง). **วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี**. (ออนไลน์). <http://th.wikipedia.org/wiki/>. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑.

วัดบ้านเก่า (วัดบ้านมอญ)

วัดบ้านเก่า เดิมชื่อ วัดบ้านมอญ ตั้งอยู่ในชุมชนชาวมอญ ริมคลองพานทอง (ชาวบ้านในละแวกนั้นนิยมเรียกคลองพานทองช่วงที่ผ่านหน้าวัดบ้านเก่าว่า คลองบ้านเก่า) วัดบ้านเก่าตั้งอยู่หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านเก่า อำเภopanทอง จังหวัดชลบุรี เป็นวัดสังกัดมหานิกาย มีพระสงฆ์เชื้อสายมอญเป็นเจ้าของมาอย่างต่อเนื่องจนปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตามไม่มีบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรระบุประวัติความเป็นมา โดยเฉพาะระยะเวลาใน

การก่อสร้างวัด แต่จากการเทียบเคียงรูปแบบสถาปัตยกรรมภายในวัดและลำดับเจ้าอาวาสที่ปกครองวัดจึงสันนิษฐานได้ว่า วัดบ้านเก่าน่าจะสร้างในราวสมัยรัชกาลที่ ๓ เป็นอย่างน้อย

ชุมชนมอญทุกแห่งมีลักษณะที่คล้ายกันในเรื่องของการสร้างชุมชนและวัดซึ่งมักเป็นสิ่งที่คู่กันของชนชาติที่นับถือพุทธศาสนา คาดว่าเมื่อชาวมอญได้ตั้งบ้านเรือนขึ้นในบริเวณชุมชนบ้านเก่าในปัจจุบันมั่นคงแล้ว จากนั้นไม่นานจึงได้สร้างวัดขึ้นตามธรรมเนียมปฏิบัติของชาวมอญที่เป็นมาทุกยุคทุกสมัย เพื่อให้วัดเป็นศูนย์กลางสำหรับทำบุญสุนทาน ประกอบพิธีทางศาสนา และเป็นที่บวชเรียนของบุตรหลาน ซึ่งวัดเดิมนั้นห่างจากที่ตั้งของวัดปัจจุบันประมาณ ๕๐๐ เมตร ในอดีตผู้คนทั่วไปเรียกว่า “วัดบ้านมอญ” ตามชื่อชุมชนที่เรียกตามเชื้อชาติของคนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ ต่อมาจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้เปลี่ยนชื่อให้เป็น วัดบ้านเก่า รวมทั้งชื่อตำบลบ้านเก่า เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๔ ตามนโยบายรัฐนิยมในสมัยนั้น

สิ่งที่จะสามารถระบุยุคสมัยของการสร้างชุมชนได้ใกล้เคียงที่สุดคือ ประวัติการสร้างวัดและลำดับเจ้าอาวาสที่ปกครองวัด สำหรับอดีตเจ้าอาวาสวัดบ้านเก่ารูปที่สำคัญคือ หลวงพ่อเป็น (พระครูเป็นพุทธสรเถร) ท่านเป็นพระเกจิอาจารย์ชื่อดังซึ่งมีผู้คนเลื่อมใสศรัทธาทั่วไป ทั้งในจังหวัดชลบุรีและจังหวัดใกล้เคียง ท่านเป็นปูชนียบุคคลที่สำคัญของชาวมอญ มีเรื่องเล่ากันว่า สมัยที่ท่านปกครองวัด ด้วยความที่ท่านเป็นคนตรง รักชาวตรปฏิบัติเคร่งครัด ท่านห้ามชาวบ้านกินเหล้าในวัดอย่างเด็ดขาด คนเมาเหล้าไม่มีใครกล้าเดินผ่านหน้าวัด หรือหากจะเมาแต่เมื่อผ่านหน้าวัดก็จะสงบปากสงบคำ เดินตัวตรง และรีบผ่านไปอย่างรวดเร็วที่สุด เพราะท่านดุ และปากว้ามือถึง มีเรื่องจริงที่รำลึกกันมากกว่าท่านสามารถปราบฝรั่งที่มาเผยแพร่ศาสนาคริสต์ รุกล้ำและยึดครองที่ดินของชาวบ้าน จนทำให้หลวงพ่อบังคับต้องออกหน้าที่สุด ฝรั่งก็ต้องพ่ายแพ้ในความดีของท่าน ถึงขนาดสมเด็จพระ

เสนาหส์ และวิหารประดิษฐานรูปหล่อเหมือนหลวงพ่อบัง หรือ พระครูหลวงพ่อบังพุทธสรเถร เจ้าอาวาสที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการรูปแรกของวัดบ้านเก่า และยังได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าคณะแขวงอำเภopanทองด้วย

พระอาจารย์มาก สว่างพ้อง อายุ ๑๐๐ ปี ลูกศิษย์
ก้นกุฏิหลวงพ่อบ้าน สมัยเป็นสามเณรท่านมีหน้าที่
ต้อนน้ำร้อนชงน้ำชา หลนปลาร้า และต้มผัก
ชะคราม ซึ่งเป็นอาหารประจำในสำรับของหลวง
พ่อบ้าน อดีตพระเกจิชื่อดังวัดบ้านเก่า

สังฆราช ต้องมาขอตัว รวมทั้งเรื่องเล่าที่ว่าฝรั่งกลุ่มดังกล่าวชัก
ยิงปืนที่หน้าโบสถ์แต่ยังไม่ออก^๒

จากประวัติของหลวงพ่อบ้านทำให้ทราบว่า หลวงพ่อบ้าน
เป็นมิได้เป็นเจ้าอาวาสรูปแรก ท่านเป็นเจ้าอาวาสรูปที่ ๒ ท่าน
เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๓๔๐ เป็นชาวมอญบ้านกระทุ่มมืด (เขตติดต่อ
ระหว่างอำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี และอำเภอบางเลน
จังหวัดนครปฐม) เมื่อบิดามารดาเสียชีวิตตั้งแต่นั้นยังเล็ก
ญาติจึงนำมาอุปการะที่ชุมชนบ้านเก่า จังหวัดชลบุรี อุปสมบท
เมื่ออายุได้ ๒๐ ปี มรณภาพเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ รวมอายุ ๘๐ ปี
๖๐ พรรษา ท่านเป็นเจ้าอาวาสอย่างเป็นทางการองค์แรกของวัด
บ้านเก่า ซึ่งก่อนหน้านั้นมีวัดและมีเจ้าอาวาสอยู่ก่อนแล้ว แต่ยัง
ไม่ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสอย่างเป็นทางการ แสดงให้เห็นว่า
ตอนที่ท่านมาอยู่ที่บ้านเก่านั้น วัดและชุมชนคงสร้างมาได้ระยะ
เวลาหนึ่งแล้ว อาจ จะสร้างขึ้นในระยะเดียวกับการเกิดของหลวง
พ่อบ้านหรือก่อนหน้านั้นและเชื่อได้น่าจะอยู่ในราว พ.ศ.
๒๓๗๐-๒๓๘๐ ชุมชนและวัดบ้านเก่าจึงน่าจะมีอายุประมาณ
๑๗๐-๑๘๐ ปี เป็นอย่างน้อย

ลำดับเจ้าอาวาสที่ปกครองวัดบ้านเก่ามีดังนี้คือ

๑. พระอาจารย์ตัน (ไม่ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสอย่างเป็นทางการ)

๒. หลวงพ่อบ้าน (พระครูหลวงพ่อบ้านพุทธสรเถร) เจ้า
คณะแขวง อำเภอพานทอง

๓. พระใบฎีกาจุ

๔. พระอาจารย์ปลั่ง

๕. พระอาจารย์เลี่ยม

๖. พระครูพิทักษ์ชลธรรม (พระอาจารย์ใบ)

ร่องรอยผนังโบสถ์หลังแรก (ภายหลังเลิกใช้สีมาน้ำ) ของวัดบ้านเก่าที่ปูนด้านนอกกระเทาะออก เผยให้เห็นแนวก่ออิฐมอญ ที่เป็นการก่อแบบสลับเอาแนวด้านกว้างและด้านยาว สลับกันเป็นการแบ่งถ่ายรับน้ำหนักสิ่งก่อสร้างตามความชำนาญของช่างชาวมอญ

รูปปัจจุบัน ท่านเล่าว่าท่านเกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๑ หลังหลวงพ่อบุตรสาว ๑๑ ปี เป็นชาวมอญบ้านพานทองโดยกำเนิด บวชเมื่ออายุครบบรรพชา ๑๕ พรรษา จากนั้นสึกไปมีครอบครัวมีบุตรสาว ๒ คน เมื่อบุตรสาวเติบโตมีงานทำแล้ว ท่านจึงหมดห่วงและด้วยนิสัยที่ชอบเข้าวัดทำบุญมาแต่เดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพบกับสภาพวัดที่ทรุดโทรม ท่านจึงตัดสินใจบวชอีกครั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๒ กระทั่งปัจจุบัน และจะอยู่ดูทำนุบำรุงศาสนาไปจนลมหายใจสุดท้าย

ในสมัยที่หลวงพ่อบุตรสาวเป็นต่อสู้อยู่และเป็นคติความกับบาทหลวงชาวฝรั่งเศสนั้น วัดบ้านเก่าเป็นกันชนให้ชาวบ้านไม่ให้ชาติตะวันตกรุกคืบที่ดินชาวบ้านไปมากยิ่งขึ้น ชาวบ้านจึงพร้อมใจกันยกที่ดินที่กันเอาไว้ถวายวัดประมาณ ๒๐๐ ไร่ วัดบ้านเก่าจึงมีพื้นที่กว้างขวางมาก และด้วยวิสัยทัศน์ของท่านเจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน ท่านได้ยกที่ดินสงฆ์ให้เป็นสาธารณประโยชน์จำนวนหลายแปลง ได้แก่ วิทยาลัยการอาชีพพานทอง สถานีนามัยตำบลบ้านเก่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเก่า สนามกีฬาประจำตำบลบ้านเก่า สถานีตำรวจ (ย่อย) ตำบลบ้านเก่า และจัดสรรพื้นที่ส่วนหนึ่งให้ชาวบ้านที่ไร้ที่อยู่อาศัยจับจองเช่าพื้นที่จึงทำให้พื้นที่ในตำบลบ้านเก่ากลายเป็นแหล่งรวมของหน่วยงานราชการต่างๆ ซึ่งเป็นที่ธรณีสงฆ์ทั้งสิ้น วัดพานทองจึงเป็นศาสนสถานประจำชุมชนมอญบ้านเก่า สามารถเป็นที่พึ่งและใช้ประโยชน์ร่วมกันของชาวบ้านเก่าอย่างแท้จริง ตั้งแต่สมัยหลวงพ่อบุตรสาวยังมีชีวิตอยู่จวบจนปัจจุบัน

เชิงอรรถ

^๑ คำว่า “เป็น” เป็นภาษามอญ ဝိန ပါလว่า “แน่นอน มั่นคง แท้จริง”

^๒ พระอาจารย์มาก สว่างพ้อง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, องค์ บรรจุน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดบ้านเก่า หมู่ ๔ ตำบลบ้านเก่า อำเภopanทอง จังหวัดชลบุรี เมื่อ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๑.

๗. พระอธิการหงษ์ ชันติโก (หงษ์ พานทอง) รักษาการเจ้าอาวาสวัดบ้านเก่า

พระอาจารย์มาก สว่างพ้อง อายุ ๑๐๐ ปี เล่าให้ฟังว่า ท่านบวชมาแล้ว ๓๔ พรรษา สมัยเป็นเด็ก ท่านบวชเณรและเป็นลูกศิษย์กันกุฏิของหลวงพ่อบุตรสาว มีหน้าที่ต้มน้ำร้อน ชงน้ำชา และหลนปลาร้าถวายหลวงพ่อบุตรสาว ตอนนั้นหลวงพ่อบุตรสาวเป็นมรณภาพ พระอาจารย์มากอายุราว ๑๑-๑๒ ขวบ ท่านจึงมีความทรงจำเกี่ยวกับหลวงพ่อบุตรสาวมากกว่าใครๆ ในชุมชน แม้ปัจจุบันจะอายุมากแล้วแต่ความจำของท่านยังไม่เลือนไปตามอายุ ท่านเล่าว่าในยุคแรกนั้น วัดยังมีขนาดเล็ก รอบบริเวณวัดเป็นป่ารกชัฏ สัตว์ป่าชุกชุมยังไม่มีโบสถ์คอนกรีตอย่างที่เห็นในปัจจุบัน การบวชนั้นใช้สีมาน้ำ ตามแบบธรรมเนียมมอญโบราณ คือลงไปทำพิธีในเรือขนาดใหญ่ จอดไว้กลางน้ำ ในคลองพานทองหน้าวัด (ชุมชนมอญส่วนมากในอดีตใช้แพผูกไว้ในแม่น้ำ หรือคลองหน้าวัดแทนโบสถ์)

ในยุคที่หลวงพ่อบุตรสาวเป็นปกครองวัด วัดสงบเรียบร้อย มีความเจริญรุ่งเรืองมากเพราะลูกศิษย์ลูกหาที่เคารพเลื่อมใสช่วยกันบริจาคทรัพย์สร้างเสริมกุฏิเสนาสนะสงฆ์ หลังสิ้นหลวงพ่อบุตรสาวแล้ว สภาพวัดได้ทรุดโทรมลงโดยลำดับ มาได้รับการพัฒนาอีกครั้งในยุคของพระอธิการหงษ์ พานทอง รักษาการเจ้าอาวาส

พระมอญเมืองชล

ดังเช่นทุกครั้งที่เราออกเดินทางเพื่อติดตามและถามหา ชุมชนคนมอญในจังหวัดต่างๆ ที่เรามักจะเริ่มต้นที่ “วัด” ด้วยเหตุที่ว่า วัดคือศูนย์กลางของชุมชน วัดจึงน่าจะเป็นสถานที่ที่ร่องรอยความเป็นมอญจะยังคงอยู่มากที่สุด หากแม้กระทั่งวัดก็ยังไม่หลงเหลือความเป็นมอญให้เห็น ชุมชนนั้นๆ ก็คงไม่เหลือเรื่องราวของคนมอญ ให้ถามหา

ครั้งนี้ก็เช่นกันที่เราเริ่มต้นค้นหาเรื่องราวของคนมอญที่ “วัดบ้านเก่า” ซึ่งมีชื่อเดิมว่า “วัดบ้านมอญ” แห่งตำบลบ้านเก่า อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ที่นี่เราพบเรื่องราวของ “พระ” ที่มีมุมมองและทำที่ที่เฉียบแหลม ต่อการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกที่เข้ามากระทำต่อชุมชน และมุมมองดังกล่าวก็มีให้เห็นผ่านสายตาของพระแห่งวัดบ้านมอญหรือวัดบ้านเก่า ตั้งแต่วันจนถึงทุกวันนี้

วันวาน

พระที่ดูจะเป็นตำนานคู่วัดบ้านเก่า และเป็นที่เคารพศรัทธาของชาวบ้านอยู่จนถึงทุกวันนี้ ก็คือ หลวงพ่อเป็น ปภาโส (พระครูเป็นพุทธสรเถร) หลวงพ่อเป็นเป็นพระเกจิอาจารย์ชื่อดังในยุคสมัยก่อนสงครามโลกซึ่งมีผู้คนเลื่อมใสศรัทธากราบไหว้ทั่วไปทั้งในจังหวัดชลบุรีและจังหวัดใกล้เคียง ในวันขึ้น ๙ ค่ำ เดือน

๕ ของทุกปี จะมีงานประเพณี “พระครูหลวงพ่อเป็นวัดบ้านเก่า” ซึ่งงานประเพณีนี้เองก็ได้สะท้อนให้เห็นว่า หลวงพ่อเป็นเป็นปูชนียบุคคลที่สำคัญของชาวบ้าน

หลวงพ่อเป็นเป็นชาวมอญบ้านกระทุ่มมืด อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี เมื่อท่านสูญเสียบิดามารดาเป็นกำพร้า ตั้งแต่ยังเยาว์ ญาติของท่านจึงนำไปอุปการะยังบ้านเก่า ชุมชนมอญในจังหวัดชลบุรี คำว่า “เป็น” นั้นเป็นภาษามอญ แปลว่า “แน่นอน มั่นคง แท้จริง” หลวงพ่อเป็นเกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๓๘๐ อุปสมบทเมื่ออายุได้ ๒๐ ปี มรณภาพเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ รวมอายุ ๘๐ ปี และอยู่ในสมณเพศ ๖๐ พรรษา ท่านเป็นเจ้าของาวาสอย่าง เป็นทางการรูปแรกของวัดบ้านเก่า ได้รับแต่งตั้งเป็น พระครูเป็นพุทธสรเถร เมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๑ ต่อมาได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าคณะแขวงอำเภอพานทอง รวมทั้งเป็นพระอุปัชฌาย์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๕

มีเรื่องเล่ากันว่าท่านเป็นคนตรงโผงผาง รักษาระเบียบวินัยเคร่งครัด ในวัดห้ามกินเหล้าเด็ดขาด ทำให้คนที่เมาเหล้าไม่ค่อยกล้าเดินผ่านหน้าวัด หรือหากจะเมาแต่เมื่อเดินผ่านหน้าวัดก็จะสงบปากสงบคำ เดินตัวตรง เป็นต้น เรื่องความเคร่งครัดของท่านอาจส่งผลให้ชาวบ้านกลัวท่านและไม่กล้าทำผิด แต่ก็มีเรื่อง ที่ส่งผลต่อศรัทธาของชาวบ้านที่มีต่อท่านเป็นอย่างยิ่งด้วยเช่นกัน ซึ่งนั่นก็คือเรื่องราวที่ท่านต่อสู้กับฝรั่งที่เข้ามามีปัญหา กับชาวบ้าน โดยเรื่องมีอยู่ว่า ในช่วงเวลาที่ท่านเป็นเจ้าอาวาสอยู่นั้น ซึ่งหากนับเวลาย้อนขึ้นไปก็น่าจะเป็นเวลานับร้อยปี ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ได้ขยายตัวเข้ามาในย่านบ้านเก่าและพื้นที่ใกล้เคียง

ภาพถ่ายของหลวงพ่อเป็น หรือ พระครูหลวงพ่อเป็นพุทธสรเถร อดีตเจ้าอาวาสวัดบ้านเก่า ปูชนียบุคคล และเป็นบุคคลในตำนานการต่อสู้แนวอหิงสา กับลัทธิเผยแพร่คริสต์ศาสนาที่มาพร้อมกับลัทธิล่าอาณานิคมในสมัยเมื่อร้อยปีที่แล้ว

เหรียญวัดมณฑลของหลวงพ่เป็นรุ่น ๑ ด้านหน้าเป็นภาพนูนต่ำรูปเหมือนของหลวงพ่ ด้านหลังเป็นอักษรภาษามอญและขอม เป็นของสะสมของนักเลงพระ มีราคาที่เขาสะสมกันในท้องตลาดสูงหลายพันบาท

เคียง โดยมีการรูก้ำที่ทำกินของชาวบ้านซึ่งขณะนั้นยังไม่มีเอกสารสิทธิ์เพื่อนำไปเป็นพื้นที่เพาะปลูกของตน ด้วยเหตุนี้หลวงพ่เป็นซึ่งเป็นที่พึ่งของชาวบ้านจึงออกไป “สู้” กับ “ฝรั่ง” ด้วยการไปยื่นขวางไม่ให้ฝรั่งรูก้ำพื้นที่ รวมทั้งถกสบบเปิดกันใส่ฝรั่ง ทำให้ลูกปิ่นในลำกล้องปืนของฝรั่งที่เตรียมจะยิงท่านนั้นยังไม่ออก เหตุการณ์นี้ได้ทำให้ฝรั่งฟ้องร้องไปยังกรุงเทพฯ เกิดเป็นคดีความระหว่างฝรั่งกับหลวงพ่เป็นขึ้น แต่ในที่สุดหลวงพ่ก็ชนะคดีจนทำให้สมเด็จพระสังฆราชในสมัยนั้นต้องขอตัวพระบ้านนอกที่ต่อสู้จนเอาชนะฝรั่งได้ และได้มีเรื่องเล่าต่อกันมาว่า ฝรั่งที่มีเรื่องกับหลวงพ่อนั้นเสียชีวิตหลังจากเกิดเรื่อง เพราะมีถั่วเขียวอกอยู่ในท้อง

ศรัทธาที่ชาวบ้านมีต่อหลวงพ่เป็น ส่งผลให้เกิดเรื่องเล่าอื่นๆ ตามมา อาทิ เมื่อครั้งวัดบ้านเก่าสร้างรูปหล่อของท่านได้เกิด

ปาฏิหาริย์ขึ้นขณะประกอบพิธี กล่าวคือ น้ำในคลองพานทองที่ไหลผ่าน หลวงวัดซึ่งปกติเป็นน้ำเค็มนั้นได้กลายเป็นน้ำจืด เป็นต้นเรื่องเล่าเหล่านี้ ทั้งเรื่องฝรั่งตายเพราะถั่วเขียวงอกในท้อง หรือเรื่องน้ำเค็มกลายเป็นน้ำจืด หากมองด้วยสายตาของนักวิทยาศาสตร์ก็อาจเห็นว่าเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ แต่ความเป็นไปได้หรือไม่นั้น คุณจะไม่ใช่สิ่งสำคัญ เพราะสิ่งที่สำคัญกว่านั้น ก็คือความจริงที่ว่า เรื่องเล่าเหล่านี้ล้วนเกิดขึ้นจากศรัทธาที่ชาวบ้านมีต่อหลวงพ่เป็น และได้ทำหน้าที่ธำรงศรัทธานั้นไว้จนถึงปัจจุบัน และศรัทธาที่มีต่อหลวงพ่อนั้น ก็มาจากการที่หลวงพ่สามารถต่อสู้กับภัยคุกคามที่มาจากภายนอกและเป็นที่พึ่งของชาวบ้านได้อย่างแท้จริง

วันนี้

สุสานของวัดนักบุญฟิลิปและจาก็อบ หัวไผ่ บ้านหัวไผ่ ตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี วัดในคริสตศาสนา นิกายโรมันคาทอลิก

หลวงพ่อบ้างเป็นพระมอญ พุทธภาษามอญ สวดแบบมอญ และชอบค้นปลาร้ากับผักชะคราม งานศพหลวงพ่อบ้างก็ยังมีกรจุตลูกหนู ในวันที่หลวงพ่อบ้างยังมีชีวิตอยู่บ้านเก่าหรือบ้านมอญจึงยังคงมีความเป็นมอญอย่างชัดเจนไม่เพียงแต่หลวงพ่อบ้างที่พุทภาษามอญ ชาวบ้านก็พุทภาษามอญเช่นกัน แต่ทุกวันนี้ แม้ชาวบ้านจะยังคงยืนยันว่าชุมชนนี้เป็นชุมชนมอญมาแต่ดั้งเดิม แต่ก็แทบจะไม่มีใครพุทภาษามอญได้อีก พระที่วัดก็สวดมนต์ภาษามอญไม่ได้แล้ว ที่เป็นเช่นนี้ “หลวงพ่อหงษ์ ปานทอง” หรือ “พระอธิการหงษ์ ชันติโก” รักษาการเจ้าอาวาสวัดบ้านเก่าบอกว่าเพราะ “หนังสือ”

หลวงพ่อหงษ์เกิดในปี พ.ศ. ๒๔๗๑ ท่านเล่าว่าเมื่อสมัยเด็กๆ ยายของท่านเล่าเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับคนมอญและชุมชนมอญให้ฟัง รวมทั้งเล่าว่าคนบ้านเก่า-บ้านมอญแห่งอำเภอพานทองจำนวนมากเป็นญาติกับคนมอญย่านวัดชีปะขาว มหาชัย จังหวัดสมุทรสาครในอดีต ผู้คนของทั้งสองชุมชนนี้ไปมาหาสู่กันอยู่เสมอ แม้จะต้องเดินทางด้วยเรือ ใช้เวลาเดินทางร่วม ๓ วัน แต่ก็ยังไปมาหาสู่กันมิได้ขาด แต่ทว่าในปัจจุบันเดินทางด้วยรถยนต์ใช้เวลาเดินทางไม่กี่ชั่วโมงแต่ผู้คนกลับไม่มีเวลาไปมาหาสู่กันอย่างในอดีต

หลวงพ่อหงษ์บวชในปี พ.ศ. ๒๔๙๑ แต่ในปี พ.ศ. ๒๕๐๑ ได้ลาสิกขาบทไปครั้งหนึ่ง และกลับมาบวชอีกครั้งในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ด้วยความเป็นคนบ้านเก่า หลวงพ่อหงษ์จึงเห็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมาโดยตลอด หลวงพ่อบ้างว่า โยมพ่อบ้างของท่านยังพุทและอ่านภาษามอญได้ แต่คนรุ่นท่านพุทมอญไม่ได้แล้ว ท่านเองก็พุทแทบไม่ได้ โดยท่านเห็นว่ามูลเหตุของการที่คนบ้านเก่าไม่สามารถพุทและอ่านเขียนภาษามอญได้อีกคือ “การศึกษาสมัยใหม่” หรือที่ท่านใช้คำว่า “หนังสือ” ที่เข้ามายังชุมชนผ่านทางระบบโรงเรียนของรัฐส่วนกลาง การเรียนหนังสือไทยได้ทำให้ภาษาดั้งเดิมถูกลืมเลือน ซึ่งปรากฏการณ์เช่นนี้ก็ได้เกิดขึ้นกับชุมชนมอญแห่งบ้านเก่าเท่านั้น แต่ได้เกิดขึ้นทั่วไปกับชุมชนท้องถิ่นทั่วประเทศ และมีเพียงแค่ลูกหลานของชุมชนมอญเท่านั้นที่ไม่พุทภาษามอญ ลูกหลานของชุมชนชาติพันธุ์อื่นๆ ก็เป็นเช่นเดียวกันที่ลืมเลือน “ภาษาแม่” ของตนจนอาจถึงขั้นปฏิเสธเพราะภาษาแม่ของตนนั้น “เข้าไม่ได้” กับระบบการเรียนการสอนในโรงเรียน

นอกจาก “หนังสือ” จะสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับชุมชนมอญบ้านเก่าแล้วนั้น หลวงพ่อบ้างยังเห็นว่า “ความเจริญ” ก็คืออีกสิ่งหนึ่งที่สร้างความเปลี่ยนแปลง โรงงานอุตสาหกรรมทั้งหลายที่เกิดขึ้นรายรอบชุมชนได้พาลูกหลานคนหนุ่มสาวออกไปสู่วิถีชีวิตแบบใหม่ที่ห่างไกลจากวิถีดั้งเดิมของคนรุ่นก่อน

พระอธิการหงษ์ ปานทอง

ความเจริญได้พาลูกหลานมอญออกไปจากความเป็นมอญจนยากที่จะเรียกกลับคืนมา

หลวงพ่อบ้างไม่ได้ลุกขึ้นต่อสู้กับภัยคุกคามที่มาจากภายนอกดังเช่นที่หลวงพ่อบ้างสู้ในครั้งอดีต เพราะภัยคุกคามสมัยใหม่ที่ผ่านมามีทางนโยบาย ของรัฐเช่นนี้ยิ่งใหญ่เกินกำลังของพระรูปหนึ่งที่จะต่อสู้ได้ แต่ท่านก็มองความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นด้วยการพินิจพิจารณาถึงที่มาของมัน ซึ่งหากใครจะได้มีโอกาสสนทนากับท่าน ก็คงจะเกิดปัญญาในการรู้เท่าทันถึงสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นกับชุมชน

วันวานถึงวันนี้

จากวันวานจนถึงวันนี้ พระมอญแห่งบ้านเก่าเมืองชลบุรีได้ตั้งคำถามต่อเหตุปัจจัยจากภายนอกที่เข้ามากระทำต่อชุมชนในอดีต พระของชุมชนแห่งนี้ได้ทำหน้าที่เป็นที่พึ่งของชาวบ้านด้วยการลุกขึ้นสู้จนชนะ แต่พระมอญของวันนี้คงมีอาภรณ์ที่จะสู้กับเหตุแห่งความเปลี่ยนแปลงได้ถึงกระนั้นก็ดี พระมอญของวันนี้ก็ยังคงเป็นที่พึ่งทางความคิดของคนในชุมชนได้ คำถามที่เกิดขึ้นก็คือ คนในชุมชนจะยังเห็นพระเป็นที่พึ่งอยู่หรือไม่... เท่านั้นเอง

ผีบรรพบุรุษจักรรักษาคุณ ตราบนี่คุณ...ยังรัก (ซา) ผีบรรพบุรุษ

“ม

อบุบ้านไหนที่นับถือเต่าเป็น totem* เวลาเจอเต่าต้องพูดว่า เต่าเน่า มิเช่นนั้นจะต้องนำเต่าที่เจอทำอาหารเช่นผี หลังจากนั้นนำมารับประทาน” นั่นเป็นสิ่งที่ผู้เขียนจำได้จากการฟังบรรยายวิชา Ethnology in Mainland Southeast Asia ชาติพันธุ์วิทยาบนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แผ่นดินใหญ่ (ชื่อวิชาน่าจะประมาณนี้ เกือบสิบปีมาแล้วก็เลือนๆ ไปบ้าง) เป็นครั้งแรกที่ผู้เขียนได้รับรู้ถึงประเพณีวัฒนธรรมของชาวมอญอย่างเข้มข้น เพราะก่อนหน้านี้ในสมัยที่ผู้เขียนยังเป็นเด็กหญิง ก็ได้รับรู้เพียงว่า คนมอญเล่นตุ๊กตาไม่ได้ และก็ยังแอบโล่งใจที่เราไม่ได้เป็นเด็กมอญ เพราะเราชอบเล่นตุ๊กตา ยิ่งตุ๊กตาที่ทำเป็นเด็กหรือตุ๊กตาบาร์บี้มันเป็นสุดยอดแห่งความไฝฝันของหนูน้อยทั้งหลายที่อยากจะมี

“แต่เดี๋ยวนีการนับถือผีในหมู่คนมอญก็เลือนๆ ไปมาก บางคนเห็นว่าการนับถือผีประจำตระกูลนั้นเป็นเรื่องยุ่งยากมากๆ ถึงกับเอาผีทิ้งน้ำไปเลยก็มี” อาจารย์บรรยายต่อ

และประโยคนั้นก็เป็นจุดเริ่มต้นความสงสัยของผู้เขียน จนกลายมาเป็นเนื้อหาในบทความประจำฉบับนี้

ผู้เขียนสงสัยมาเสมอว่า ชุมชนชาวมอญที่ตั้งรกรากใน “ประเทศไทย” เมื่อเป็นร้อยๆ ปีมาแล้วนั้น **ยังมีการรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนไว้เพียงใด** ในเมื่อสังคมได้มีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก โดยเฉพาะในช่วง “ทศวรรษแห่งการพัฒนา” นี้และถ้าหากชาวมอญยังพอจะรักษาวัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิมไว้ได้ **สิ่งสุดท้ายที่ยังรักษาคืออะไร**

คำตอบคงมีหลากหลาย ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของแต่ละครอบครัว แต่ละชุมชน เท่าที่เห็นคือบางบ้านยังพูดภาษามอญกันบ้าง แต่ทำพิธีตอนเสกไฟไปแล้ว เพราะข้อห้ามต่างๆ นั้นยากที่จะปฏิบัติตามในยุคปัจจุบัน บางบ้านยังพูดภาษามอญบ้าง และยังนับถือผี แต่ไม่รู้แล้วว่าผีประจำตระกูลตนคือผีอะไร บางบ้านทั้งตอนเสกไฟ ทั้งเลิกพูดภาษามอญ เหลือเพียงสำนึกว่า “บ้านเรามีเชื้อสายมอญ”

ในเสียงร่ำมัญฉบับนี้เป็นฉบับมอญเมืองชลบุรี จึงจะขอกล่าวถึงตัวอย่างที่พบจากชุมชนมอญที่ตำบลบ้านเก่า อำเภอบ้านนา ชุมชนนี้เป็นชุมชนเปิด และเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมอันประกอบไปด้วยชาวมอญ ชาวลาว ชาวไทย และชาวจีน อยู่ในละแวกเดียวกันมาตั้งแต่ไหนแต่ไร มีการแต่งงานข้ามกลุ่มกันหลากหลาย นอกจากนี้ยังมีนิคมอุตสาหกรรมมาตั้งในบริเวณใกล้เคียง มีคนจากถิ่นอื่นที่ทำงานโรงงานเข้ามาอาศัย ทำให้ชุมชนนี้มีการรับวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามา มาก ดังนั้นการพูดภาษามอญ วัฒนธรรมประเพณีมอญจึงได้จางหายไป ไม่มีการ

รำผี ไม่แต่งชุดมอญ เลิกเกล้าผมมวย แต่ที่ยังมีอยู่อย่างค่อนข้างเข้มขันคือ “การนับถือผีหรือข้อจารีตอันเกี่ยวเนื่องกับการนับถือผี”

นี่หรือเปล่าที่จะเป็นสิ่งที่บ่งบอก “ความเป็นมอญ” สิ่งสุดท้ายที่หลงเหลือในชุมชนนี้

เมื่อผู้เขียนไปพูดคุยกับชาวบ้านบริเวณใกล้ๆ วัดบ้านเก่า โดยแนะนำตัวว่ามาศึกษาเกี่ยวกับเรื่องมอญอำเภอบ้านนาทอง ก็จะเห็นท่าทีที่ไม่ตอบรับ แต่ก็ไม่ปฏิเสธจากชาวบ้าน เพราะกลุ่มคนที่ผู้เขียนคุยด้วยนั้น เกี่ยวข้องกับชาวมอญก็จริง แต่หากนับการสืบสายเลือดแล้วหลายคนถือว่าตนไม่ใช่มอญแท้ และก็พูดมอญกันไม่ค่อยได้ แต่กระนั้นเมื่อผู้เขียนขอให้อธิบายว่า ความเป็นมอญของชุมชนนี้ต่างกับคนไทยทั่วไปอย่างไร ก็ได้รับคำตอบที่อธิบายถึงความต่างในเชิงข้อปฏิบัติเล็กๆ น้อยๆ อันเนื่องมาจากการนับถือผีนั่นเอง

“ที่นี่ยังมีการถือผีกันอยู่ ผีจะสืบมากับผู้ชาย จะว่าไปผมก็ไม่ได้เป็นมอญแล้ว เพราะอยู่นอกผีเขา แต่ก็มีเชื้อสาย”

“บางบ้านนี่เวลากินไก่ต้องเอาหัวไก่ไปไหว้ผีก่อน ไม่งั้นถึงขั้นป่วยเลยล่ะ ห้ามทำไก่ เต่า ลองไปถามบ้านหน้าวัดนี้สิ มีคนเคยเอาเต่าเข้ามาบ้าน เจ้าของบ้านล้มเจ็บเลย ต้องไหว้ผี จตุรูบขอโทษ ถึงจะหาย”

“เวลาแต่งงานก็มีการรดน้ำปฤติเหมือนคนไทย แต่ที่ต่างไปก็คือใครแต่งเข้ากับผีมอญก็ต้องไปไหว้หิ้งผีด้วย”

ได้ข้อมูลเบื้องต้นดังนี้ก็เห็นว่ากรนับถือผียังคงดำรงอยู่ในชุมชนมอญแห่งนี้ และการนับถือผีรวมถึงข้อจารีตต่างๆ ที่เกี่ยวกับผีนั้นก็ทำหน้าที่เป็นตัวแยก “ความเป็นมอญ” ออกจากความเป็นชาติพันธุ์อื่น รวมทั้งระบบการนับถือผีก็ดูเหมือนจะเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนด “ความเป็นมอญหรือไม่” หรือความเป็น “คนนอก” หรือ “คนใน” อีกด้วย โดยดูจากการให้นิยามเชื้อชาติตนเองในบทสัมภาษณ์ข้างต้น

ผ้าผี แหวนทองหัวพลอยแดง ในหีบผ้าผี และ เสกไฟ ของป้าจาด พัทธษัญญาดี

แต่การคุยกับคนเพียงไม่กี่คนในเวลาไม่นาน ไม่อาจตัดสินใจได้ ผู้เขียนจึงจะขอยกกรณีของเพื่อนสนิทคนหนึ่งของผู้เขียนเอง

เพื่อนคนนี้มีเชื้อสายมอญจากทางลพบุรี แต่มาตั้งรกรากในกรุงเทพฯ เกือบ ๓๐ ปีมาแล้ว คนในครอบครัวทั้ง ยาย ลุง แม่ น้ำ ก็เป็นชาวมอญ ในเมื่อมอญนับผีทางพ่อ แต่พ่อของเธอไม่ใช่มอญ ดังนั้นจึงถือว่าเธอเป็น “คนนอก” แม้ว่าเธอจะอยู่กับยายที่ชอบไล่เธอไป “สูมดาจก” โตมาท่ามกลาง แม่ ลุง น้ำ ที่เป็นมอญแท้ๆ ก็ตาม แต่ตลอดเวลาสิบกว่าปีที่อยู่ในบ้านนั้น เธอไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าไปในห้องที่ไว้หิ้งผี (เธอเรียกว่าห้องพระ) เนื่องจากอาจทำให้ผีไม่พอใจเพราะเธอไม่ได้นับถือผีของตระกูลแม่

ข้อพิสูจนว่าผีประจำตระกูลไม่นับเธอเป็น “คนใน” นั้นได้รับการพิสูจน์ครั้งใหญ่และรุนแรงเมื่อเธอเริ่มโตเป็นสาว ถึงวัยที่ควรจะมีห้องหับเป็นส่วนตัว แม่และลุงจึงตัดแปลงห้องพระให้เป็นห้องนอนของเธอ และจากนั้นไม่นานแม่อีกล้มป่วยด้วยโรคมะเร็ง และจากไปในขณะที่เธออายุเพียง ๑๗ ปีและกำลังจะสอบเข้ามหาวิทยาลัย ส่วนลุงของก็ป่วยเป็นมะเร็ง เกือบเอาชีวิตไม่รอดเช่นกัน

ปัจจุบันนี้บ้านเธอปลูกใหม่และทำพิธีถอนเสาผีไปแล้ว โดยให้คนจากทางบ้านเดิมของยายมาทำพิธี เธอเล่าให้ผู้เขียนฟังว่า ญาติๆ ของเธอให้เหตุผลว่าที่ลุงป่วยเกือบเอาชีวิตไม่รอดและแม่เสียชีวิตนั้น เป็นเพราะแม่เป็นผู้ส่งย้ายเธอ (ซึ่งเป็นคนนอกผี) เข้าไปอยู่ในห้องนั้น ส่วนลุงเป็นผู้ช่วยย้ายของ ถือเป็นการผิดผี

แต่ผู้เขียนก็ยังสงสัยว่า ในเมื่อโดนลงโทษกันรุนแรงถึงขนาดเอาชีวิต และก็มีข้อห้ามมากมายอันดูเหมือนยุ่งยากเหลือเกิน แล้วจะมีคนเอาผีที่ทั้งน้ำ หรือเลิกรับผีมาบูชาอย่างบ้านเพื่อนผู้เขียนบ้างไหม...?

สำหรับชุมชนมอญที่อำเภอพานทองนั้น ผู้เขียนไม่เห็นคำตอบที่ชัดเจน เพราะอยู่ในชุมชนแค่เพียงระยะสั้นมาก แต่กระนั้นก็พอเห็นแนวโน้มว่าการนับถือผีเริ่มจะไม่เป็นที่ปรารถนา

“ผู้หญิงกลุ่มอื่น (หมายถึงลาว ไทย จีน-จากผู้เขียน) เขาไม่ค่อยอยากได้ผู้ชายนมอญหรอก เพราะว่าเขามีผีติดมา บางทีเขาจะไม่ค่อยชอบ เขากลัว...” เป็นคำบอกเล่าของกำนันพื่อนสว่างใจอดีตกำนันตำบลบ้านเก่า “ในสมัยก่อนนะยังเป็นผู้หญิงลาวกับผู้ชายมอญยุ่งยุ่งยาก เขาไม่นิยมให้แต่งงาน” ผู้เขียนคิดว่าอาจเป็นเพราะชาวลาวนับผีจากทางแม่ ส่วนมอญนับถือผีจากทางพ่อ และมีการแต่งงานแต่งงานที่ไมเหมือนกัน คงยากที่จะตกลงกันว่าหลังแต่งงานแล้วใครจะถือผีใครและจะไปอยู่บ้านไหน

เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไป สิ่งใดที่หมดหน้าที่ที่ไม่สามารถตอบสนองสังคมได้ต่อไปก็จะค่อยๆ เลือนหาย แต่ก็เป็นที่น่าเสียด

ป้าจาด พัทธกษญาธิ ลูกสาว และหลานสาว

ดาย เพราะผู้เขียนเห็นว่าในเมื่อ “ผี” ก็คือบรรพบุรุษ แต่ในเมื่อผู้คนเริ่มทิ้งหรือเริ่มหลีกเลี่ยงการรับผี ก็อาจสื่อได้ถึงสำนึกเรื่องความเป็นมอญอันมี “บรรพชน” ที่สืบเนื่องยาวนานนั้นเริ่มจะจาง แต่ก็ไม่ใช่ความผิดของคนในตระกูล มันเป็นเรื่องของการต้องปรับตัวตามสังคม นับเป็นเรื่องเชิงโครงสร้าง อันไม่อาจจะกล่าวโทษใครได้ถึงการเปลี่ยนแปลงนี้

เชิงอรรถ

๑ สัญลักษณ์หรือสิ่งที่เคารพประจำเผ่า ประจำตระกูล แต่ละเผ่าจะมีข้อปฏิบัติเกี่ยวกับ totem ที่ต่างกัน เช่นบางกลุ่มหากมี totem เป็นสัตว์(หรือพืช)ชนิดใด ก็จะไม่รับประทานหรือฆ่าสัตว์ชนิดนั้น ยกเว้นในพิธีกรรม แต่บางกลุ่มก็อาจต้องรับประทานสิ่งที่ เป็น totem เสมอ หากไปเจอสัตว์ ที่เป็นสัญลักษณ์ ประจำกลุ่ม คำที่รู้จักกันดีในสังคมอเมริกันคือ totem pole หรือเสาไม้สลักสัญลักษณ์ประจำตระกูลของอินเดียนแดง

๒ ชาวบ้านภายในวัดบ้านเก่า เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ชนิษฐา คันระวิชัย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ วัดบ้านเก่า ตำบลบ้านเก่า อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี เมื่อ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๑.

๓ ส่วนใหญ่แล้วข้อห้ามต่างๆ เกี่ยวกับผีบรรพชนมอญ เป็นเรื่องของศีลธรรม ขนบจารีต ที่ควบคุมสมาชิกของแต่ละตระกูลในยุคที่สังคมยังไม่มีกฎหมายบังคับใช้ เช่น ห้ามคน “นอกผี” หลับนอนในลักษณะหัวเมียภายในตัวเรือนชั้นใน (เขตเสาดผี) ซึ่งแน่นอนว่าคนนอกผีก็ไม่ควรกระทำเช่นนั้นในบ้านคนอื่น ทั้งขัดศีลธรรม และความปลอดภัยในทรัพย์สินของเจ้าบ้าน อีกตัวอย่างหนึ่งคือ ภายในตระกูลเดียวกันห้ามจัดงานเกินปีละ ๑ ครั้ง และเมื่อจัดงานต้องบอกญาติทุกคนมาร่วมงาน ยิ่งถ้าหากจัดพิธีราผี สมาชิกทุกคนในตระกูลต้องพร้อมหน้า

ไม่เช่นนั้นจะถือว่า การรำผีครั้งนั้นๆ ไม่ขาด ไม่สะอาด ข้อห้ามนี้สะท้อนให้เห็นถึงการมีส่วนร่วม ร่วมของคนในตระกูล (เช็กชื่อ) การสร้างความสัมพันธ์กันในหมู่เครือญาติ ผิดกับผู้คนในปัจจุบัน พี่น้องแยกย้ายอยู่คนละเมือง ลูกหลานไม่รู้จักกัน

วันหนึ่งหลานชายของพี่ชายมาจากเชียงใหม่ อาจไปมีความสัมพันธ์กับหลานสาวของน้องสาวที่ย้ายมาอยู่กรุงเทพฯ นานแล้วก็เป็นได้

เสื้อลายมอญ... เล่าเรื่องมอญ

สุกัญญา เบาเนติ

1 ช่วงเวลาที่ทุกคนกำลังนิยมสวมในเสื้อเหลือง เสื้อฟ้า เสื้อชมพู (ประดับตราสัญลักษณ์) ด้วยความรู้สึกที่ต้องการแสดงออกถึงความจงรักภักดี หรือจะด้วยความรู้สึกอื่นใด...ทำให้เรารู้สึกได้ว่าการมีเสื้อผ้าไหมไหมไว้ห่อหุ้มร่างกายอย่างเดียว แต่เสื้อผ้ายังแฝงไว้ด้วยความหมายหลายสิ่งอย่างอยู่ในนั้น ไม่ว่าจะเป็นสีหรือลวดลาย กล่าวกันว่าการกระทำของคนเรานั้นเป็นการกระทำในเชิงสัญลักษณ์ ดังนั้นเสื้อผาก็เป็นสัญลักษณ์ในการสื่อสารเรื่องราว เป็นตัวแทนความคิดและแทนความรู้สึกของคนในกลุ่ม

แรงงานมอญที่อพยพเข้ามาทำงานในมาเลเซีย (จังหวัดสมุทรสาคร) มีการแสดงอัตลักษณ์ความเป็นมอญ ในวันสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นวันสำคัญทางศาสนา หรือ เทศกาลต่างๆ โดยเฉพาะงานวันรำลึกชนชาติมอญ ซึ่งเป็นวันที่แรงงานมอญทุกคนจะพร้อมใจกันแต่งกายแบบมอญหรือชุดประจำชาติ ซึ่งเป็นที่รับรู้ว่าคุณชายต้องสวมใส่เสื้อแดง เป็นเสื้อพื้นแดงลายตารางคล้ายคัน

นา มีแถบขาวคาดที่กลางผืน และแถบขาวนี้เองก็กลายเป็นสัญลักษณ์ที่ทำให้เสื้อมอญแตกต่างจากเสื้อของพม่า ส่วนเสื้อนั้นก็มีลักษณะสีขาวหรืออาจจะมีลายตารางสีแดงบนพื้นขาวคอกกลมแขนยาวผ่าหน้าผูกเชือก ส่วนผู้หญิงต้องนุ่งผ้าถุงแดง ลักษณะผ้าถุงเป็นลายดอกบนพื้นแดงมีเชิง ส่วนเสื้อมีลักษณะเป็นเสื้อสีขาว หรือ สีชมพูอ่อนแขนยาว คอกกลมผ่าหน้าผูกเชือก ชายเสื้อค่อนข้างยาวปิดสะโพกเพื่อให้แตกต่างจากเสื้อผู้หญิงพม่า

คนมอญเชื่อว่าการแต่งกายด้วยชุดประจำชาติมอญนั้น เป็นการแสดงถึงความรักชาติและแยกตัวออกจากความเป็นพม่า มิอู อายุ ๒๕ ปี คนมอญหมู่บ้านฮะปลาง จังหวัดมะละแหม่ง ประเทศพม่า ทำงานที่สมุทรสาครประมาณ ๑๒ ปี กล่าวว่า

“...ถ้ามอญแต่งชุดมอญแสดงว่ารักชาติ ถ้าไม่แต่งชุดแบบนี้เขาก็จะไม่ออก อันไหนมอญอันไหนพม่า...”

ดังที่กล่าวมานี้ถือว่าเป็นเครื่องแต่งกายที่เรียกว่าชุดประจำชาติของมอญ การสวมใส่ชุดมอญเป็นการแสดงออกซึ่งความเป็นมอญของผู้สวมใส่และความคิดชาตินิยม ถึงแม้ชุดประจำชาติมอญจะเกิดขึ้นไม่นานและก็เป็นสัญลักษณ์ที่ถูกหยิบยกมาแสดงถึงตัวตนมอญ โดยได้รับอิทธิพลจากพรรคมอญใหม่ในการสร้างกระแสชาตินิยมมอญ เพราะไม่เพียงแต่ชุดประจำชาติที่ถูกคิดค้นขึ้นใหม่ ยังมีธงชาติมอญ เพลงชาติมอญ วันรำลึกชนชาติมอญ สัตว์สัญลักษณ์ประจำชาติ (หงส์) อีกด้วย เป็นการปลุกฝังสำนึกทางชาติพันธุ์ของคนมอญในประเทศพม่าที่ดำเนินมาตลอดระยะเวลาเกือบ ๖๐ ปีตั้งแต่อังกฤษได้คืนเอกราชให้พม่าและเหตุการณ์การละเมิดข้อตกลงปางโหลงที่เป็นชนวนให้

เสื้อลายมอญธงชาติมอญ (ด้านหน้า) และ
รูปหงส์ มีข้อความว่า “วันชนชาติมอญครั้งที่
๕๗ ประเทศมาเลเซีย” (ด้านหลัง)

เสื้อรูปมนุษย์สิงห์ สัญลักษณ์เมืองสะเทิมมีข้อความว่า “ทหารกู้ชาติมอญ”

เสื้อลายมอญรูปพระเจ้าราชาธิราช (กษัตริย์มอญ) มีข้อความว่า “กลุ่มสามัคคีหงสา”

เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ กับรัฐบาลพม่าตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นต้นมา

นอกจากการสวมใส่ชุดประจำชาติ ตามวาระและโอกาสต่างๆ แล้ว พบว่าในกลุ่มแรงงานมอญยังนิยมเสื้อผ้าอีกรูปแบบหนึ่ง คือ เสื้อยืดที่มีลวดลายและข้อความภาษามอญ เรียกว่า “เสื้อลายมอญ” มักจะจัดทำขึ้นในวาระสำคัญต่างๆ เช่น งานวันรำลึกชนชาติมอญ งานออกพรรษา งานสงกรานต์ งานลอยกระทง เป็นต้น ลวดลายและข้อความต่างๆ บางลวดลายได้บอกเล่าเกี่ยวกับเรื่องราวที่น่าสนใจ โดยทำเป็นรูปอดีตกษัตริย์มอญ เช่น รูปพระเจ้าราชาธิราช พระเจ้าเมื่อยะนุฮอ หรือ พระนางจามเทวี ทำให้ชวนคิดต่อไปว่าเพราะเหตุอันใดลวดลายเหล่านี้ถึงมาปรากฏอยู่บนเสื้อผ้า และมีอะไรที่เป็นความรู้สึกลึกๆ ที่ซ่อนอยู่ในความคิดและความรู้สึกของผู้สวมใส่

ยกตัวอย่างเช่น เสื้อที่ทำเป็นรูป พระเจ้าเมื่อยะนุฮอ มีข้อความว่า “พระเจ้าเมื่อยะนุฮอต้องถูกมัด (พันธนาการ) และทรมานจากกษัตริย์พม่า พระเจ้าอินธรา” เสื้อลายนี้ถูกอธิบายว่าถูกห้ามสวมใส่ในประเทศพม่า เนื่องจากมีความหมายในเชิงการเมืองและเป็นการต่อต้าน แต่ในส่วนของคนมอญนั้นมันได้ถูกใช้เป็นสัญลักษณ์แห่งการกดขี่ข่มเหงคนมอญตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นภาพในจินตนาการหรือในสถานการณ์ปัจจุบัน

นายกาจซอน คนมอญย้ายถิ่นหมู่บ้านแห่งอะเปาะ เมืองปอง จังหวัดสะเทิม รัฐมอญ ประเทศพม่า ทำงานในสมุทรสาครประมาณ ๑๐ ปี อาศัยอยู่แถบวัดโกรกกรากใน พุดถึงเสื้อลายมอญให้ฟังว่า

“...จริง ๆ แล้วทุกวันนี่มอญเราก็มีอยู่แค่เสื้อกับโสร่ง... ความรู้สึกในใจของเราถ้าเราไม่ได้พูดออกมา เราก็จะไม่มีความสุข เราใส่เสื้อแบบนี้มันแทนความรู้สึกข้างใน เราอยากจะแสดง ออก เราไม่ได้หวังให้ใครรับรู้ นอกจากพวกเราเอง ถึงอย่างอื่นเราจะพ่ายแพ้แต่จิตใจเราไม่แพ้ เราจึงเตือนสติกันเองว่า รูปนี้พระเจ้าของเรานะ อันนี้เป็นตัวหนังสือภาษามอญของเรานะ...”

เสื้อลายมอญทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเสื้อประจำกลุ่ม นอกจากลวดลายและข้อความต่างๆ แล้ว ยังมีข้อความที่ระบุถึงชื่อกลุ่มและหมู่บ้าน เมือง ในเมืองมอญ (ประเทศพม่า) แรงงานมอญที่มาจากหมู่บ้านเดียวกันก็จะรวมตัวกันเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มก็จะผลิตเสื้อซึ่งใช้เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มตัวเอง บางครั้งอาจมีการใช้ข้อความเป็นภาษาไทย เพื่อสื่อให้คนไทยได้รับรู้ว่าผู้ที่สวมใส่เสื้อผ้าเหล่านั้นเป็นคนมอญ ไม่ใช่คนพม่า

สำหรับลวดลายที่ขาดไม่ได้เลยก็คือ รูปหงส์ เนื่องจากหงส์เป็นสัญลักษณ์ของมอญซึ่งใช้มาตั้งแต่สมัยโบราณ เชื่อมโยงกับตำนานการสร้างเมืองหงสาวดี และเมื่อมีวันรำลึกชาติมอญ

หงส์ก็ถูกนำมาใช้เป็นสัญลักษณ์ประจำชาติ เป็นสัญลักษณ์แทนชนชาติมอญ หงส์ เป็นสัญลักษณ์ที่ถูกใช้อย่างแพร่หลายมากที่สุด มักจะปรากฏอยู่ตามสิ่งสิ่งพิมพ์ต่างๆ รูปปั้น ภาพเขียน รูปแกะสลัก บนเสื้อผ้า ตราประจำองค์กรของมอญ และธงชาติ ในงานวันรำลึกชนชาติมอญ มักจะพบเห็นสัญลักษณ์ของหงส์อยู่ทั่วไป หงส์นั้นไม่เพียงแต่ปรากฏในงานวันรำลึกชนชาติเท่านั้น งานสำคัญทางศาสนา งานบุญประเพณี ก็มักจะนำรูปหงส์มาประดับไว้ในงาน คล้ายกับเป็นการเน้นย้ำถึงความเป็นมอญ นอกจากนี้ อากัปกิริยาของหงส์บางลักษณะก็สื่อความหมายแตกต่างกันไป เช่น

๑. หงส์สองตัวซ้อนกัน หมายถึง หงส์ในตำนานการสร้างเมืองหงสาวดี

๒. หงส์บิน มีความหมายในเชิงการเมืองมากที่สุด ปรากฏอยู่บนผืนธงชาติมอญ ในมุมมองของทางการพม่ายอมรับที่คนมอญใช้หงส์เป็นสัญลักษณ์แต่ก็ต้องเป็นหงส์อื่น (อื่นๆ) เท่านั้น หากทำเป็นรูปหงส์บินพม่าก็จะถือว่าเป็นนัยยะการต่อสู้

๓. หงส์ยกเท้า มีความหมายในเชิงการเมือง สืบเนื่องจากทางการพม่าห้ามมิให้รูปหงส์บิน กลุ่มนักศึกษา มอญ ในมหาวิทยาลัยอย่างก็งได้ออกแบบหงส์ขึ้นใหม่ยกเท้าขวาข้างหนึ่ง กำลังจะก้าวไปข้างหน้า” แทนความหมายว่าคนมอญจะไม่หยุดการเคลื่อนไหวเรื่องชนชาติและพร้อมจะก้าวไปข้างหน้า เสมอ

ในปัจจุบันการสกรีนเสื้อยืดเป็นลวดลายและข้อความภาษามอญ สามารถทำได้ง่ายและสะดวก เพราะตั้งแต่มีคอมพิวเตอร์และการพัฒนารูปแบบอักษรมอญที่สามารถใช้กับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ประกอบกับในเมืองไทยสามารถหาร้านสกรีนได้ง่าย ต่างกับที่เมืองมอญ (ประเทศพม่า) ซึ่งร้านสกรีนเสื้อนั้นหายากและมีราคาแพง ที่สำคัญสังคมไทยให้สิทธิเสรีในการแสดงออกทางความคิด ตราบใดที่ทำที่และการแสดงออกของคนมอญเหล่านั้นไม่ได้เป็นปฏิปักษ์หรือต่อต้านรัฐบาลไทย ตรงกันข้ามกับในประเทศพม่าที่รัฐบาลมักมีข้อจำกัดต่อการแสดงออกทางด้านการเมืองของชนกลุ่มน้อยต่างๆ

นายอองซอนโมน อายุ ๒๕ ปี คนมอญจากหมู่บ้านกวัคเต เมืองมูเต็ง จังหวัดมะละแหม่ง เข้าห้องอยู่แถบมหาชัยนิเวศน์ และเข้ามาเป็นแรงงานในสมุทรสาครประมาณ ๙ ปี กล่าวถึงชุดประจำชาติมอญและเสื้อลายมอญให้ฟังว่า

“...เรารู้จักมาตั้งแต่เด็กๆ แล้ว เขาก็ทำกันอยู่ เราก็รับรู้โครงสร้าง เสื้อขาว ชุดประจำชาติเรารู้...ความหมายโครงสร้างคือ สีแดงหมายถึงสีแดง แสดงว่ารักชาติ ส่วนสีขาวหมายถึงศาสนา และจิตใจที่ใสสะอาด ส่วนที่พม่าไม่มีเสื้อที่สกรีนลายหрок เป็นเสื้อขาวเฉยๆ ตราแบบนี้ไม่มีหрок ทำไม่ได้หрокเขาไม่ให้ทำ เขาไม่ให้โอกาส ประเทศไทยนั้นทำได้...”

ปัจจุบันเสื้อลายมอญยังคงได้รับการสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง นับวันก็จะมีหลากหลายมากยิ่งขึ้น หากสามารถถอด

เสื้อลายมอญรูปหงส์และจารึกหนังสือมอญ มีข้อความว่า “อนุรักษ์กันมาแต่รากเหง้าของเราชาวมอญ และทำทุกอย่างเพื่อชาติจะได้รุ่งเรือง”

ความหมายที่อยู่บนเสื้อแต่ละตัว เราคงจะได้เรียนรู้เรื่องราวทางประวัติศาสตร์การเมือง และสังคมของมอญได้อย่างไม่รู้จัก เดิมทีนั้นผู้เขียนเองก็ไม่ได้สนใจเสื้อลายมอญเหล่านั้นเท่าไรนัก มีบ้างตัวสองตัว เมื่อได้เรียนรู้ความหมายที่อยู่บนตัวเสื้อ จากเดิมที่ไม่ได้สนใจก็กลายมาเป็นการสะสม...แล้วก็รอ ลุ้นว่า....

งานวันรำลึกชนชาติมอญในปีหน้า เสื้อลายมอญจะเป็นรูปอะไร!!!!

เชิงอรรถ

^๑ มิอู (คนมอญจากหมู่บ้านอะปลาง จังหวัดมะละแหม่ง เมืองมอญ ประเทศพม่า) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุกัญญา เบาเนต เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ตำบลมหาชัย จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๙.

^๒ นายกาจซอน (คนมอญบ้านแหวงอะเปาะ เมืองปอง จังหวัดสะเทิม เมืองมอญ ประเทศพม่า) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุกัญญา เบาเนต เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ตำบลมหาชัย จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๙.

^๓ พิสดาร์ ปลัดสิงห์. (๒๕๒๕). มอญ ชนชาติไร้แผ่นดิน. กรุงเทพฯ : จตุจักรการพิมพ์. หน้า ๓๒.

^๔ นายอองซอนโมน (คนมอญจากเมืองมอญ ประเทศพม่า) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุกัญญา เบาเนต เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ตำบลมหาชัย จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๙.

ศิลปวัฒนธรรม

๑๙๖๖ ๖๖ ๖๖ ๖๖ ๖๖

ปริญญากุลปรการ

ผมจกมอญ

สวัสดีครับท่านผู้อ่านทุกท่าน ฉบับนี้ผู้เขียนได้ไปเสาะหาเรื่องราวเกี่ยวกับ ผมจกมอญ มาแนะนำท่านผู้อ่านได้ทราบที่ไปที่ไปกัน ต้องยอมรับว่าก่อนที่จะได้ข้อมูลมาในครั้งนี้ค่อนข้างจะลำบากพอสมควร ด้วยผู้รู้ทั้งหลายนั้นเหลือน้อยคนเต็มที และด้วยเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัด ทำให้ผู้เขียนต้องจัดแบ่งเวลาไปสัมภาษณ์ผู้รู้ในชุมชน อุปสรรคที่ตามมาอีกประการคือ เวลาที่ไม่ตรงกันของผู้รู้ท่านต่างๆ แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อประโยชน์ของท่านผู้อ่าน สิ่งใดที่เป็นความสุขของท่าน ผู้เขียนทำด้วยความเต็มใจอย่างยิ่งครับ

มาเข้าเรื่องที่เกริ่นนำไปตั้งแต่ต้นกันเลยดีกว่า เป็นที่รับรู้ว่ากันว่าในปัจจุบัน การไว้ผมจก ผมเปีย และผมแกละ ของเยาวชนมอญ แม้แต่เยาวชนไทยก็ตาม มีน้อยและหายาก เพราะเยาวชนในปัจจุบันต้องเข้าโรงเรียนเร็วขึ้น (๓-๔ ขวบ) ผู้ปกครองไม่นิยม

ให้บุตรหลานไว้จก เพราะดูล้าสมัย เยาวชนเอง ก็ไม่ค่อยยอมที่จะไว้กันแล้ว เนื่องจากอายุเพื่อนที่โรงเรียน เสียเวลา ขั้นตอนดูแลยุ่งยาก ไม่สะดวก เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามยังมีผู้คนส่วนหนึ่งที่นิยมไว้ผมแบบโบราณ และที่นิยมไว้กันมากคือ ผมจก

การไว้ผมจกของมอญ มีมาสมัยใดไม่สามารถสืบค้นได้ดังพบได้ทั้งในตำนาน นิทานปรัมปรา และประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา นานนับพันปี กล่าวได้ว่ามีมาเนิ่นนาน จนไม่อาจจะระบุระยะเวลาได้ ชาวมอญสมัยก่อนนิยมที่จะให้บุตรหลานของตนไว้ผมจกสาเหตุเพราะ มีความเชื่อกันว่า บุตรหลานของตนจะอยู่เย็นเป็นสุข หรือเป็นการรักษาโรคอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีเด็กที่มีร่างกายไม่แข็งแรง เจ็บป่วยบ่อย พระสงฆ์ หรือผู้เฒ่าผู้แก่ มักแนะนำผู้ปกครองให้จัดการไว้จกแก่บุตรหลาน เพื่อให้เด็กมีสุขภาพแข็งแรง

เมื่อเด็กแรกเกิดมีอายุครบหนึ่งเดือนแล้ว จะต้องโกนผมไฟ (โชกโก) หลังจากนั้นถ้าผู้ปกครองต้องการให้บุตรหลานไว้ผมจกก็เริ่มไว้ได้เลย กล่าวคือ จะเก็บผมตรงกลางของศีรษะ ก่อนมาด้านหน้าเล็กน้อย แล้วโกนผมส่วนที่เหลือทั้งหมดออก แต่ถ้าไม่ต้องการไว้ผมจก จะโกนผมออกทั้งศีรษะเลย

การโกนผมจก ๑๐๐๐๐ (จอนเหละโป) จะโกนเมื่อเด็กมีอายุได้ ๑๓ ขวบ แต่ในสมัยหลังๆ มีการอนุโลมให้จัดพิธีโกนจุกเร็วขึ้น ตามความจำเป็นและเหมาะสมของสภาพสังคม เช่น เพื่อตัดภาระเมื่อเด็กต้องเข้าโรงเรียน โดยเฉพาะในโรงเรียนที่ไม่อนุญาตให้เด็กไว้ผมจกได้ เด็กในสมัยต่อมาจึงโกนจุกเร็วขึ้น ตั้งแต่อายุได้ ๓, ๕, ๙ และ ๑๑ ขวบ

ภาพเด็กสาวกับหนูน้อยไว้ผมจก ถ่ายที่บ้านคลองบางนา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เมื่อราว พ.ศ. ๒๕๐๙ (ภาพจากนางสาววาสนา กรานทอง)

(ขวา) ภาพเด็กไว้ผมจก ตระกูล “ปราบใหญ่” ถ่ายที่พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เมื่อราว พ.ศ. ๒๕๐๖

การโกนผมจุกนิยมที่จะใช้ฤกษ์สะดวก ไม่ต้องให้พระสงฆ์หรืออาจารย์โหราศาสตร์ดูฤกษ์ยาม เนื่องจากการโกนจุกเป็นงานมงคลในตัวของมันเอง สามารถกำหนดฤกษ์ได้ตามสะดวกงานจะเล็กหรือใหญ่ขึ้นอยู่กับฐานะของเจ้าภาพหากปฏิบัติตามประเพณีโบราณแล้ว เจ้าภาพที่จะจัดงานโกนจุกจะต้องบอกกล่าวเครือญาติในตระกูลทุกคน ห้ามขาด และห้ามคนในตระกูลเดียวกันจัดงานเกินปีละ ๑ ครั้ง เป็นต้นว่า หากในปี นั้นมีคนในตระกูลจัดงานบวช งานแต่งงาน หรืองานศพไปแล้ว ก็จะห้ามจัดงานโกนจุกขึ้นอีกภายในปีนั้น แต่บางครั้งหากจำเป็นจริงๆ อาจมีการเลี้ยง เช่น นับวันสิ้นปีตามปฏิทินทางจันทรคติแบบมอญ สลับกับการนับวันสิ้นปีทางสุริยคติแบบสากล

นอกจากการบอกกล่าวเครือญาติ และแขกเหรื่อที่เคารพนับถือหรือรักใคร่คุ้นเคยกันให้มาร่วมงาน เป็นสักขีพยานในพิธีดังกล่าวแล้ว จะต้องจะนิมนต์พระสงฆ์มาเป็นประธานในพิธี รวมทั้งสวดมนต์ฉันเพลด้วย หากบ้านใดไม่ต้องการจัดงานก็จะรอในช่วงสงกรานต์ซึ่งชุมชนมอญทุกแห่งมักมีประเพณีทำบุญกลางบ้านอยู่แล้ว ผู้ปกครองจะนำบุตรหลานที่ต้องการโกนจุกมาให้พระสงฆ์ทำพิธีโกนจุกเป็นปฐมฤกษ์ในวันนั้น ในบางชุมชน

ชนในบางปี จึงอาจมีเด็กๆ มารอให้พระสงฆ์ทำพิธีโกนจุกให้หลายคน

พิธีการโกนจุกเริ่มจากพระสงฆ์ จะเป็นผู้ตัดผมเด็กเป็นปฐมฤกษ์ จากนั้นตามด้วยปู่ย่าตายาย พ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่ ที่จะช่วยกันตัดผมเด็กเพื่อเป็นสิริมงคล และตัดเป็นพิธีเท่านั้น หลังจากนั้นจึงจะมอบหมายให้ผู้ที่ชำนาญจัดการโกนผมให้หมด นำเศษผมที่โกนห่อด้วยใบบัวหรือใบตองนำไปวางไว้ที่ใต้ต้นไม้หรือศาลพระภูมิ และจากนั้นนิมนต์พระสวดพระพุทธรูป ชยันโตฉันเพล และนำอาหารเลี้ยงแขกเหรื่อเพื่อเป็นการฉลอง

อุปกรณ์ในการโกนผมจุกของชาวมอญ มีดังนี้ ขมิ้น (๘๐๐), ผักส้มป่อย (๖๐๐๐), น้ำอบ (๑๐๐๐), น้ำสะอาด (๑๐๐๐), พัก (๑๐) เอาเฉพาะใส่ในเท่านั้น, หินลับมีด (ดังคำพังเพยที่ว่า “เย็นเหมือนผักหนักเป็นหิน” เพื่อให้เด็กที่โกนผมจุกได้มีอารมณ์เยือกเย็น หนักแน่น ในการดำเนินชีวิตในภายหน้า), และที่สำคัญคือ หน้ำแพรง เพื่อให้เด็กฉลาดหลักแหลมและอดทนแข็งแรงเหมือนหน่อหน้ำแพรง

การโกนจุกจะทำการกันแต่เช้าตรู่ขั้นตอนการเตรียมอุปกรณ์ในการโกนผมจุกมีดังนี้ คือ ชันน้ำ ๒ ใบ ใบที่ ๑ ใส่ น้ำสะอาด และน้ำอบ ส่วนใบที่ ๒ ใส่ขมิ้น ผักส้มป่อย พักขยาใส่ให้ละเอียด เติมน้ำลงในขัน แล้วสาดขึ้นบนหลังคา รอน้ำที่สาดขึ้นบนแล้วไหลหยดลงมาจากหลังคา แล้วสาดขึ้นไปอีกจนครบ ๓ ครั้ง (เหตุที่ต้องสาดน้ำขึ้นไปบนหลังคานั้น เพราะถือเป็นการไล่เสนียดจัญไรให้หมดไป แต่ในชุมชนมอญแห่งอื่นๆ เช่น ชุมชนมอญบ้านเก่า จังหวัดชลบุรี จะใช้น้ำที่ใส่มอหินรองทิ้งไว้กลางคืนเพื่อรองเอาน้ำค้างกลางดาว ที่ไม่ตกต้องโดนวัตถุสิ่งใดมาก่อน ถือเป็นน้ำมนต์เทวดา) จากนั้นนำน้ำที่ได้มาผสมกับน้ำในขันที่ ๑ แล้วนำมาล้างมือพ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่ ส่วนน้ำที่เหลือนำมารดศีรษะเด็กที่จะโกนผมจุก คล้ายการรดน้ำสังข์

และเมื่อโกนผมจุกเสร็จแล้ว นำเด็กไปอาบน้ำแต่งตัวให้สวยงาม ทางเจ้าภาพจะยกอาหารคาวหวานออกมาเลี้ยงแขกเหรื่อทุกคน เมื่อแขกจะกลับบ้าน เจ้าภาพจะแจกขนมเทียนแบบมีไส้ (๓๐๐๐) และขนมเทียนแบบไม่มีไส้ (๓๐๐๐) ให้แขกเหรื่อที่มาร่วมงานติดมือกลับบ้านไปด้วยทุกคน จึงถือเป็นอันเสร็จพิธีโกนผมจุกแบบมอญ

บทสรุป การโกนผมจุกมอญนี้เป็นการนำเสนอเฉพาะพิธีของชาวมอญพระประแดงในอดีต รวมทั้งที่ยังหลงเหลืออยู่ในปัจจุบันเท่านั้น ประเพณีเดียวกันนี้มีอยู่ทั่วไปในท้องถิ่นอื่นๆ แต่ถึงแม้ว่าจะเป็นชุมชนมอญด้วยกันก็อาจมีความต่างกันไปบ้าง แต่คาดว่าคงแตกต่างกันในรายละเอียดปลีกย่อยเท่านั้น หลักคิด

พิธีโกนจุกเด็กชาวมอญ ในพิธีแบบมอญโบราณ
บ้านกวางอาม่าน ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปาก
เกร็ด จังหวัดนนทบุรี ถ่ายเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๔
(ภาพจาก นายพิศาล บุญผูก)

(ภาพล่าง) นางดงซอน บุญภาพ ชาวมอญพระ
ประแดง ทรัพยากรบุคคลที่ทรงค่า ผู้มีความรู้
เรื่องประเพณีพิธีกรรมมอญเป็นอย่างดี และมีความ
จำดี บอกเล่าเรื่องราวต่างๆ ได้แม่นยำ แม้
จะมีอายุมากแล้วก็ตาม

และคติความเชื่อโดยรวมคงไม่แตกต่างกันมากนัก และอย่างที่คุณ
เขียนเคยกล่าวมาแล้วในเรื่องราวด้านวัฒนธรรมประเพณีอื่น ๆ
ของชาวมอญและชาวไทย ที่เป็นวัฒนธรรมถ่ายทอด จึงทำให้ใน
ปัจจุบันมีความใกล้เคียงกันมากจนแยกออกจากกันได้ยาก

เป็นที่น่าเสียดายว่า ประเพณีโกนจุก อันเป็นประเพณี
เก่าแก่ แฝงแง่คิด เป็นการประกาศให้สังคมรับรู้ ว่า กำลังจะมีการ
เปลี่ยนผ่านช่วงวัยของคนๆ หนึ่ง จากวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่ เป็นการ
เตรียมความพร้อมเพื่อการปรับตัวรับสถานการณ์ใหม่ของตน ซึ่ง
ประเพณีที่ดั้งเดิมเช่นนี้ กำลังจะค่อย ๆ หายไปทีละเล็กละน้อย
ตามความเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของสังคมเมือง ที่ผู้คนให้ค่า
ความเจริญทางวัตถุมากกว่าความมั่นคงทางจิตใจ หลายคน
พะวงแต่วิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น จนหลงลืมรากเหง้าตนเอง นับว่า
เป็นเรื่องที่น่าเสียดายอย่างยิ่ง...

บรรณานุกรม

๑. ดงซอน บุญภาพ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นายปริญญา กุล
ปรากการ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ศาลเจ้าพ่อเวชะราว ตำบลบางพิง อำเภอพระ
ประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เมื่อ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๑.

๒. บุญแถม อินทวิสูตร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นายปริญญา กุล
ปรากการ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ ๕/๑ หมู่ ๖ ตำบลบางแก้ว อำเภอ
บางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เมื่อ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๑.

มะม่วงหิมพานต์

นานมาแล้ว มีพระราชโอรสองค์หนึ่งทรงพระนามว่า สุรัสมมะราชา ครองราชสมบัติอยู่ ณ เมืองรัสมมะวดี พระองค์ทรงเล็งนกแขวกเต่าไว้ตัวหนึ่ง ให้นามมันว่า สุจินดา นกตัวนี้เป็นนกที่ฉลาด เลิศกว่านกทั้งหลาย คือสามารถพูดภาษาคนได้ นอกจากนี้ยังมีกำลัง สามารถที่จะบินไปที่ต่างๆ ได้ไกลนับเป็นร้อยๆ โยชน์

อยู่มาวันหนึ่ง พระเจ้าสุรัสมมะราชา จึงปรึกษากับนกแขวกเต่าว่า

“นี่เนาะ เจ้าแขวกเต่าเอ๋ย ข้าต้องการที่จะเป็นหนุ่มเหมือนดังเช่นแต่ก่อน เจ้าพอจะช่วยข้าได้ไหมละ”

นกแขวกเต่าจึงทูลถามว่า “พระองค์จะให้ช่วยเหลืออะไร ถ้าไม่หนักหนาเกินความสามารถแล้ว ข้าพระองค์ก็ยินดีที่จะรับใช้เสมอ”

“ขอบใจเจ้ามาก” พระราชายกพระหัตถ์ขึ้นลูบหลังนกแขวกเต่าเบาๆ

“ข้าได้ยินคนโบราณเขาเล่าสืบกันมาว่า ในป่าหิมพานต์นั้น มีมะม่วงอยู่ชนิดหนึ่ง สามารถที่จะทำให้คนแก่กลับเป็นคนหนุ่มขึ้นมาได้ เพียงแต่กินมะม่วงนั้นเข้าไป ข้าอยากขอให้เจ้าไปเก็บเอามะม่วงหิมพานต์นั้นมาให้ ถ้าเจ้าทำได้ ข้าจะตอบแทนเจ้าให้ถึงขนาดทีเดียว เจ้าจะทำได้ไหมละ”

นกแขวกเต่าได้ฟังพระเจ้าสุรัสมมะราชาตรัสเช่นนั้น ก็นั่งคิดอยู่ครู่หนึ่ง เห็นว่าพระเจ้าสุรัสมมะราชาทรงมีพระคุณได้ทรงชุบเลี้ยงมา เห็นเป็นโอกาสที่จะตอบแทนได้ จึงรับอาสาขึ้นว่า

“เมื่อเป็นพระราชประสงค์ของพระองค์ ข้าพระพุทธเจ้าจะขออาสาไปนำมะม่วงหิมพานต์อันมีอยู่ในป่ามาถวาย แม้ตัวจะตายก็ไม่เสียดายแก่ชีวิต เพื่อทดแทนพระมหากรุณาธิคุณที่ได้ทรงชุบเลี้ยงข้าพระพุทธเจ้ามาตั้งแต่เล็กคุ่มใหญ่”

“ดีมาก เจ้านกแขวกเต่า ข้าจะไม่ลืมความดีของเจ้าเป็นอันขาด” พระราชาตรัสอย่างดีพระทัย

นกแขวกเต่าจึงกราบถวายบังคมลาด้วยการประคองปีกขึ้นสูงแล้วก็มิศระลงต่ำและบินไปสู่ป่าหิมพานต์ แต่กว่าเจ้านกแขวกเต่าจะเข้าไปถึงต้นมะม่วงได้นั้น ก็ต้องผจญกับสัตว์ต่างๆ ที่คุ้มกันรักษาอยู่เป็นอันมาก เช่น พวกงู พวกนาคร พวกช้างป่า พวกสิงห์ ซึ่งล้วนเป็นสัตว์ดุร้ายทั้งนั้น แต่ด้วยความสามารถรู้จักหลบหลีก นกแขวกเต่าจึงผ่านเข้าไปเก็บเอามะม่วงนั้นออกมาจนได้ และนำมาถวายพระเจ้าสุรัสมมะราชา ซึ่งทำให้พระองค์ทรงดีพระทัยมาก

“ขอบใจเจ้ามากเจ้านกแขวกเต่าเอ๋ย พรุ่งนี้แหละ ข้าจะกินต่อหน้าพวกเสนาข้าราชการทีเดียว พรุ่งนี้ขอให้เจ้ามาร่วมประชุมด้วยนะ”

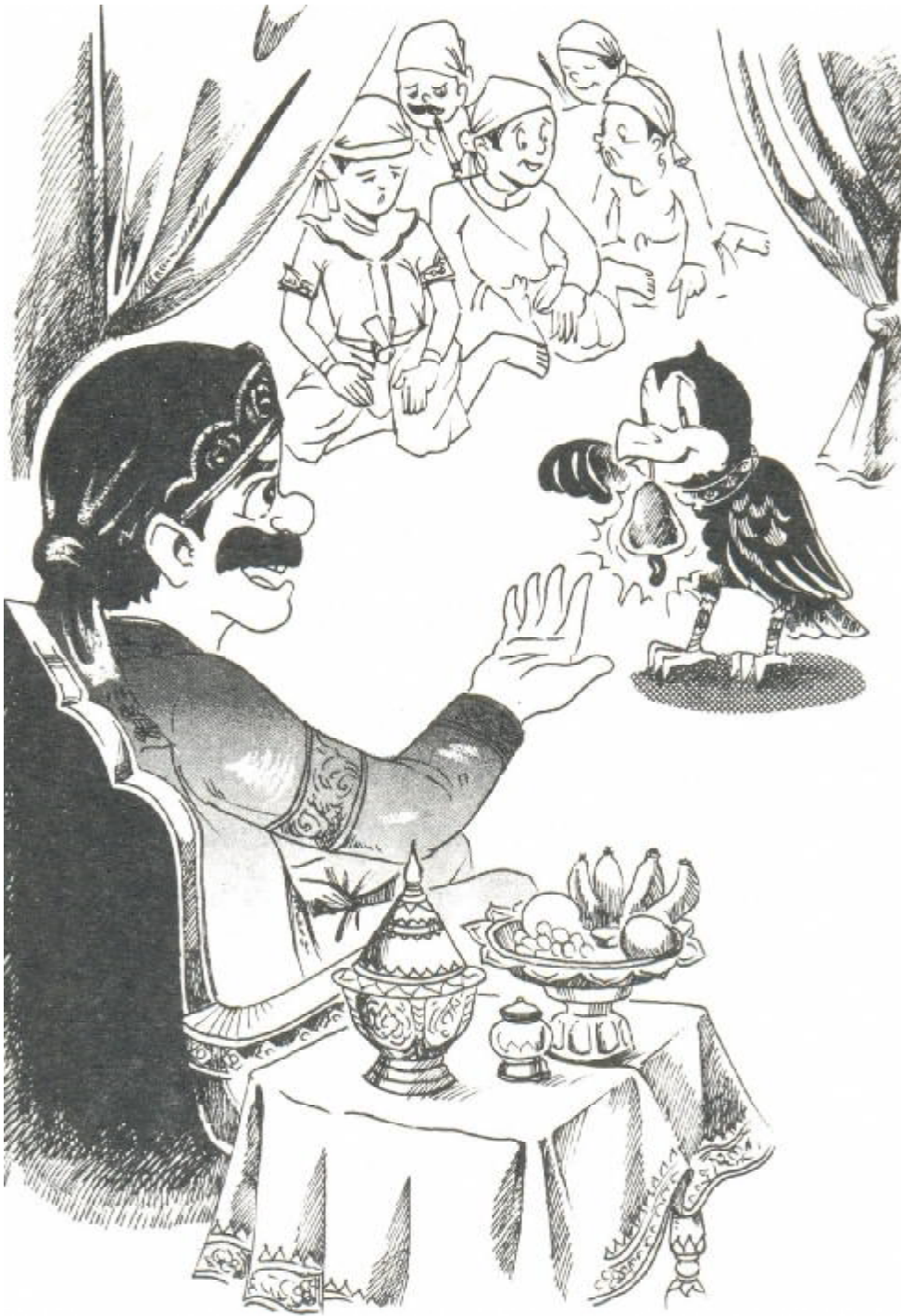
จะกล่าวถึงพระยานาคซึ่งเคยต่อสู้กับนกแขวกเต่า เมื่อตอนที่นกแขวกเต่าเข้าไปเก็บมะม่วงในป่าหิมพานต์ พระยานาคยังมีความโกรธและหวงแหนมะม่วงนั้นอยู่ จึงได้ติดตามมาถึงนครรัสมมะวดี และแทรกพื้นดินขึ้นมายังพระราชวังของพระเจ้าสุรัสมมะราชา แล้วเลื้อยเข้าไปในตำหนักใหญ่ๆ เพื่อค้นหามะม่วงนั้นว่าอยู่ที่ใด และเมื่อพบแล้วก็ดูดเอารสมะม่วงกลืนเข้าไป ในฉับพลันร่างกายพระยานาคก็ดูเป็นหนุ่มแข็งแรงขึ้นกว่าเก่า และพร้อมกันนั้น ก็คายพิษเข้าไปในผลมะม่วงนั้นด้วย

ครั้นรุ่งเช้า พระเจ้าสุรัสมมะราชาก็เสด็จมายังท้องพระโรงพร้อมด้วยเสนาข้าราชการหมอบเฝ้าอยู่ตามลำดับ รวมทั้งนกแขวกเต่าก็มาเฝ้าอยู่ด้วยตามรับสั่ง พระเจ้าสุรัสมมะราชาจึงตรัสให้ตำรวจหลวงไปนำนักโทษที่ถูกตัดสินประหารมาคนหนึ่ง และยื่นมะม่วงหิมพานต์ผลนั้นให้นักโทษเพื่อเป็นการทดลอง นักโทษผู้นั้นรับมะม่วงไปกินตามรับสั่ง พลันพิษนาครที่พระยานาคคายไว้ก็แล่นซาบซ่านไปทั่วสรรพางค์กาย ชั่วเวลาประเดี๋ยวเดียว นักโทษผู้นั้นก็ถึงแก่ความตาย

ทุกคนในที่นั้นพากันตกตะลึง ที่เหตุการณ์อันไม่คาดฝันเช่นนั้นเกิดขึ้น พระเจ้าสุรัสมมะราชานั้นทรงพระพิโรธเป็นอันมาก ซึ่งพระหัตถ์ก็ไปทางนกแขวกเต่าและตรัสด้วยพระสุรเสียงดุกันว่า

“ชะข้า เจ้านกแขวกเต่า นี่เจ้าคิดจะทรยศต่อข้าไหม เจ้าจะเป็นกบฏี ฮะ ฮา ดีมาก เมื่อเจ้าคิดที่จะฆ่าข้าได้ เจ้าก็ไม่ควรจะมีชีวิตอยู่ดูโลกอีกต่อไป เอ๋ยราชมัล เาเจ้านกแขวกเต่าไปประหารเดี๋ยวนี้”

ราชมัลนำเอานกแขวกเต่าไปประหารชีวิต ตามราชโองการ และโดยที่พระองค์ทรงขัดเคืองพระทัยเป็นอันมาก พระองค์จึงทรงหยิบผลมะม่วงที่เหลือจากนักโทษกินนั้นขว้างออกไปทางช่องพระเกลอย่างสุดกำลัง ด้วยความแรงแนั้นทำให้มะม่วงไปกระทบกับพื้นดินจนเม็ดมะม่วงปลิ้นออกมาอยู่ข้างนอกเนื้อ และ

มะม่วงนั้นต่อมาได้งอกขึ้นเป็นต้นมะม่วงอีกพันธุ์หนึ่ง ซึ่งผลไม้เหมือนเดิม คือมีเมืออยู่ข้างนอก เนื้ออยู่ข้างใน ดังที่เราเห็นกันอยู่ทุกวันนี้ แต่ในสมัยนั้น ยังไม่ได้เรียกกันว่ามะม่วงหิมพานต์ ยังคงเรียกกันว่าผลไม้พิษอยู่ เพราะอ้างเหตุที่นกโทะกินเข้าไปจนถึงแก่ความตายนั่นเอง

อยู่มาวันหนึ่ง สองสามีภรรยาคุยหนึ่งเกิดทะเลาะทุ่มเถียงกัน ท่านยายมีความโกรธเคืองท่านตามากจึงคิดจะฆ่าตัวตาย ท่านยายจึงไปที่ต้นไม้พิษนั้น แล้วเก็บมะม่วงมากินผลหนึ่ง หวังจะให้ตาย แต่พอธรมะม่วงถูกลิ้นแก็กก็มีความรู้สึกซาบซ่านไปทั้งกาย แต่แทนที่จะตาย ร่างกายที่แก่ชราของแกกลับเปล่งปลั่งเป็นสาวขึ้นมาอีก เมื่อร่างกายของแกเปลี่ยนแปลงงามขึ้นกว่าเก่านั้น ความโกรธของแกก็หมดไป แกเดินกลับไปที่บ้านอีกครั้ง

หนึ่ง คราวนี้ท่านตาจำไม่ได้ทีเดียว ท่านยายจึงต้องเล่าเรื่องให้ฟัง และพาท่านตาไปที่ต้นไม้นั้น เมื่อท่านตาได้กินผลไม้ นั้นแล้ว ร่างกายของแกก็เปลี่ยนเป็นคนหนุ่ม กระชุ่มกระชวยขึ้นมาอีก ทั้งสองคนจึงพากันกลับบ้านและเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นนั้นให้บรรดาลูกหลานฟัง ชาวผลไม้พิษที่กลายเป็นผลไม้พิเศษขึ้นมาก็แพร่สะพัดออกไปมากขึ้น

พระเจ้าสุริยมหาราช ทรงสดับข่าวนั้น ก็รับสั่งให้ไปตามสองตายายนั้นมาเพื่อพิสูจน์ความจริง เมื่อทรงทอดพระเนตรเห็นตายายมีกำลังเป็นหนุ่มสาวขึ้นกว่าแต่ก่อนจริง ก็มิพระทัยโสมนัสมาก ตรัสสั่งให้เจ้าพนักงานไปเก็บผลไม้ นั้นมา แต่พระองค์ก็ยังไม่ไว้วางพระทัย ได้ทรงสั่งให้ข้าทาสคนหนึ่งซึ่งอายุมากที่สุดทดลองกินดูก่อน เมื่อทาสนั้นกินแล้ว ร่างกายก็เป็นหนุ่มขึ้นมาจริงๆ พระองค์จึงได้ตกลงเสวยผลไม้ นั้น ร่างกายของพระองค์เป็นหนุ่มขึ้นมาทันที เมื่อพระองค์เห็นคุณวิเศษเช่นนั้น จึงโปรดให้พระมเหสี และบรรดาข้าราชการที่มีอายุมากแล้ว ได้ลิ้มรสมะม่วงนั้นด้วย ซึ่งทำให้ทุกคนกลายเป็นหนุ่มเป็นสาวขึ้นมาเหมือนกันหมด

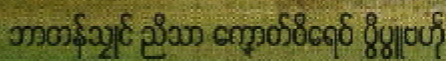
ด้วยคุณวิเศษของมะม่วงหิมพานต์ที่สามารถทำให้คนแก่กลับเป็นคนหนุ่มนี้เอง จึงทำให้ผู้คนพากันนำไปปลูกไว้ในที่ต่างๆ แต่ในชั้นหลังต่อมาเห็นจะเสื่อมเสียแล้ว เพราะคนที่ได้กินไม่เห็นเป็นหนุ่มเป็นสาวขึ้นมาอีกเลย

บรรณานุกรม

ส.พลายน้อย. (๒๕๑๕). เล่าเรื่องพม่ารามัญ. กรุงเทพฯ: วัชรินทร์การพิมพ์.

นักเรียนมอญขึ้นปลาย ในชุดประจำชาติ ขณะ
ยืนเข้าแถวเคารพธงชาติตอนเข้าก่อนเข้าห้อง
เรียน หมู่บ้านปู่ชา ต้นแม่น้ำเมืองเร

ดังนั้นผู้เขียนจึงถือโอกาสขออนุญาตบอกเราทำความเข้าใจ
เป็นมาเป็นไปตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในการปฏิบัติต่อผู้ของ
พรรคคอมมิวนิสต์ให้กับผู้อ่านได้ทราบพอเป็นสังเขปนะครับ เป็นที่
ทราบกันดีว่าชนชาติมอญของเราได้เสียเอกราชให้กับ

ชนชาติพม่าหน้ากลมแต่เหลี่ยมจัดเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๐๐ หลังจาก
 นั้นเป็นต้นมา ประชาชนคนเชื้อชาติมอญก็ไม่มีโอกาสฟื้นคืนเอก
 ราชอีกเลย ต้องอยู่ภายใต้การปกครองของชนชาติพม่า ซึ่งยังต้อง
 ถูกกระทำทารุณ กดขี่ข่มเหง เอาวัดเอาเปรียบเรื่อยมาต่อเนื่อง
 ยาวนานกว่า ๒๐๐ ปี โดยที่พี่น้องมอญไม่สามารถทำอะไรได้เลย
 นอกจากต้องทนกับหน้ารับกรรมที่ตนไม่ได้ก่อ แต่ในที่สุดกรุงหง
 สลาวดีก็ยังไม่สิ้นคนดี วีรบุรุษท่านหนึ่งนามว่า อองโตน ท่านผู้นี้
 เป็นผู้นำกลุ่มขบวนการกู้ชาติมอญคนแรก เป็นผู้ริเริ่มขงชุม
 กำลังชาวมอญที่อยู่ในแถบชนบทตามหมู่บ้าน โดยใช้งบ
 ประมาณจากเงินบริจาคของชาวบ้านเป็นทุนทรัพย์ ด้วยยังมีประ
 ชาชนคนมอญที่มีความรักชาติอยู่เต็มเปี่ยม ประกอบไปด้วย
 บุคคลหลากหลายอาชีพ หลายฐานะ ถึงแม้ว่านายอองโตนจะมี
 ความรู้เพียงแค่ชั้นมัธยมจากคณะมิชชันนารีของอังกฤษ แต่
 ความแน่วแน่มั่นในความต้องการเพื่อเอกราชของชนชาติ
 มอญนั้นมียอดเต็มเปี่ยมอยู่ในหัวใจ นายอองโตนเริ่มรวบรวม
 กำลังทั้งคนและอาวุธได้มากมาย

ในเวลาต่อมา กลุ่มขบวนการกู้ชาติมอญถึงจะมีกำลัง
 คนที่น้อยกว่า แต่ทุกคนมีจิตใจที่กล้าหาญ บ่อยครั้งจึงได้มีโอกาส
 ปะทะกับกองกำลังทหารของพม่าอยู่เป็นประจำ โดยเฉพาะ
 บริเวณอำเภอพังงะ เขตตอนใต้ของมะละแหม่ง จวบจนนายอู
 นายกรัฐมนตรีของพม่าในขณะนั้น ได้เห็นว่าวิถีทางการเมืองนั้น
 ควรจะประนีประนอมกัน จึงได้เดินทางมาพบกับนายอองโตน
 และชักชวนให้วางอาวุธแล้วมาต่อสู้กันทางการเมืองในรัฐสภา
 ตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ ด้วยเจตนาอันบริสุทธิ์เพื่อให้ได้มาซึ่งเอก
 ราชและอธิปไตย นายอองโตนจึงเสียรู้พม่า นำกองกำลัง
 ประมาณ พันกว่านายยอมวางอาวุธให้แก่รัฐบาลพม่าเมื่อวันที่
 ๑๑ มกราคม ๒๕๐๑ เพื่อเข้าไปต่อสู้กันทางการเมือง ต่อมา
 นายอองโตนและพรรคพวกได้รับการเลือกตั้งให้เป็นฝ่ายบริหารของ
 รัฐมอญ แต่ยังมีได้ที่จะสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งเอกราชของชาติมอญใน
 แบบฉบับของการเมืองเยี่ยงนานาประเทศที่พึงกระทำกัน นาย
 พลเนวิน ก็เข้าทำการปฏิวัติรัฐประหารยึดอำนาจการปกครอง
 จากนายอู (อันที่จริงมันเป็นการแสดงลวงโลก) และจับกุมทุก
 คนเข้าที่คุมขัง นายอองโตนถูกจองจำอยู่หลายปีในเรือนจำที่
 เมืองมะละแหม่งในฐานะนักโทษการเมือง จนกระทั่งเริ่มเป็นไข้
 และเจ็บกระเสาะกระแสะ (มีผู้สันนิษฐานว่าทหารพม่าลอบวาง
 ยา) จึงได้รับการปล่อยตัวในปีที่หกหลังจากที่ถูกคุมขัง และในปี

สุดท้ายถึงแก่กรรม ต่อมาหลังจากนั้น **นายสเวจิน** ได้ช่องสุ่มกองกำลังก่อตั้งกลุ่มกองกำลังขึ้นมาใหม่ ให้อำนาจพรรคคอมมิวนิสต์ใหม่ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑ เรียกว่า “NEW MON STATE PARTY” (NMSP) นายสเวจินผู้นี้ในอดีตได้ทำงานใต้ดินต่อต้านญี่ปุ่นในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ เมื่อครั้งที่ญี่ปุ่นยึดมอญ-พม่า ร่วมกับน้องชายอีกคน จนกระทั่งน้องชายถูกญี่ปุ่นจับ และถูกฆ่าตายในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ นายสเวจิน ก่อตั้งสมาคมมอญ เป็นประธานสันนิบาตต่อต้านญี่ปุ่น ต้องการอิสระในแผ่นดินมอญต้องการประเทศมอญ เมื่ออังกฤษรบชนะญี่ปุ่น นายสเวจินได้รับเลือกเป็นผู้แทนราษฎร แต่พม่ากระบัดสัตย์ใช้เล่ห์เหลี่ยมกดขี่กดขี่ชาตินิยมมอญ หักหลังไม่แยแสสิทธิของชนมอญ ในที่สุดคนมอญจึงไม่มีสิทธิเข้าสู่สภา พ.ศ. ๒๕๔๑ นายกรัฐมนตรีจีนได้เชิญผู้นำมอญเข้าเจรจายานายสเวจินเจรจาขอสิทธิ ๗ ข้อ เช่น สิทธินับถือศาสนาพุทธ และตั้งรัฐอิสระปกครองตนเอง ดังนั้นจึงเตรียมการประชุม เพื่อแบ่งการปกครองตั้งรัฐมอญอิสระ ในเดือนสิงหาคม ๒๕๔๐ โดยมีสำนักงานอยู่ที่เมืองมะละแหม่ง นายสเวจินได้รับเลือกเป็นหัวหน้าพรรคสันนิบาตเพื่อเอกราชมอญ แต่ต่อมากะเหรี่ยงจะเจรจาร่วมกับมอญด้วย จึงทำสัญญาต่อกัน พม่าไม่ยอมกะเหรี่ยง แต่จะให้รัฐแก่มอญเท่านั้น เมื่อตกลงกันไม่ได้ พม่าจึงฉวยโอกาสปราบปรามมอญรวมทั้งกะเหรี่ยงโดยเด็ดขาด พม่าจับนายสเวจินและพวกรวม ๑๗ คนเข้าคุกที่เมืองมะละแหม่ง เมื่อมอญถูกจับ กะเหรี่ยงก็ช่วยเหลือผู้นำมอญทั้ง ๑๗ คน ออกจากคุกได้ หลังจากติดคุกอยู่ 3 วัน ต่อมากมอญเรียกร้องขอตั้งรัฐมอญขึ้นบริเวณพรมแดนตะนาวศรี พะโค (หงสาวดี) และอิระวดี ต่อมาไม่นานในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ เลขาธิการพรรคสันนิบาตเพื่อเอกราชมอญถูกฆ่าในเมืองมะละแหม่ง โดยหน่วยล่าสังหารของรัฐบาลทหารพม่า รัฐบาลพม่าได้จับกุมนายสเวจินได้เป็นครั้งที่ ๒ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๒ ถูกนำไปขังไว้ที่เมืองมัณฑะเลย์ เป็นเวลา ๔ เดือน และถูกจับอีกเป็นครั้งที่ ๓ จนเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้รับการปล่อยตัวออกจากคุก แต่ยังถูกกักบริเวณอยู่ในเมืองย่างกุ้งเป็นเวลา ๑ ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ นายสเวจินตัดสินใจออกเดินทางจากย่างกุ้งเข้าป่าในเขตดินแดนมอญ มีเขตที่มั่นอยู่ในบริเวณเทือกเขาตะนาวศรีจับอาวุธเพื่อต่อสู้กับพม่าเพื่อให้ได้มาซึ่งเอกราช แม้ต่อมาพรรคคอมมิวนิสต์ใหม่จะได้เจรจากับรัฐบาลทหารพม่า วางอาวุธอีกครั้งในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ แต่อย่างไรก็ตามภายหลังการเจรจาหยุดยิงแล้ว ประชาชนคนมอญกลับยังได้รับการกดขี่และ

ทารุณกรรมมากขึ้นยิ่งกว่าเดิม กระทั่งเกิดมีกลุ่มกองกำลังมอญกลุ่มใหม่ๆ กลุ่มเล็กกลุ่มน้อยขึ้นสานต่ออุดมการณ์ และเพื่อปกป้องชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง นับจากวันนั้นถึงวันนี้ เวลาได้ล่วงเลยผ่านมา ๕๐ ปีแล้ว

“มอญนิวส์อัปเดต” ขอให้เป็น ๕๐ ปี แห่งการต่อสู้ที่มีคุณค่า ขอให้วันเวลาที่ผ่านไปในแต่ละวัน จากวันสู่เดือน จากเดือนแรมปี แม้จะยากไร้กำลังทรัพย์ อับจนกำลังคน อ่างว้างและเดียวดายเพียงใด ขอแต่เพียงความฝันและความหวังของชนชาวมอญที่ฝากไว้กับผู้กล้าในเทือกเขาตะนาวศรี จงเกิดเป็นจริงด้วยเทอญ.....สวัสดิ์ครับ.....

****การวางแผนที่ดี คือก้าวแรกแห่งความสำเร็จ****

เชิงอรรถ

พิสดาร ปลัดสิงห์. (๒๕๔๓). **คนมอญ**. กรุงเทพฯ : ธาวัชแก้ว. เพิ่ม กรองทอง. (๒๕๓๙). **เรื่องจริง เรื่องสั้น...ระลึกบรรพบุรุษมอญ**. ใน **ข่าวสารมอญ**. กรุงเทพฯ : เทคโปรโมชัน แอนด์ แอดเวอร์ไทซิง. ๒(๑๔) หน้า ๓.

เสาหงส์ – ธงตะขาบ มอญปากลัด

จำหน่าย และรับสั่งทำ เสาหงส์ ธงตะขาบ ผ้าถุง โสร่ง เข็มกลัด ปลีกแถมส่ง
ติดต่อ: **ปริญญ์ กุลปรการ** ๙๖๖๖ ๙๖๖๖ ๙๖๖๖ ๙๖๖๖
เลขที่ ๙๖๖๖ ถนนลาดตะนง ตำบลตลาด อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ๑๐๑๓๐
โทรศัพท์. ๐ ๒๕๖๕ ๓๒๙๒, ๐๘๕ ๐๐๖ ๔๗๙๗

บุญส่งด้ามปืน

จำหน่าย และรับสั่งทำตามออเดอร์ ด้ามปืนยาว
ด้ามปืนพก ทั้งชนิดลูกไม้ และออโดเมติก
ผลิตจากไม้จันทน์ที่แกร่งและลวดลายสวยงาม
ภายใต้มาตรฐานอุตสาหกรรม
โดยโรงงานชั้นนำของเมืองไทย

บุญส่ง โคมลอย

๗๐/๓ หมู่ ๔ ต.คลองควาย อ.สามโคก
จ.ปทุมธานี ๑๒๑๖๐
โทรศัพท์.

๐-๒๕๙๓-๑๔๗๐, ๐-๒๕๗๗-๒๖๘๘, ๐๘๑ ๖๒๙ ๔๔๙๔

ချင်ကွာန်
အိမ်မာန် ရုံးခြံ

ตามบ้านตามไฟ
ของมาน แร่ะฮ์ແໜ່

ရုပ်ဗွဲကိုနာမ် ร่างใหม่ไร้วิญญาณ

မို့ရအံ... ..

မွှောင်ကိုပရေင်ဂမ္ဘိုင်အိုသိုတံဂ် ပရေင်ချင်ကွာန်ဂ်ဒ် ပရေင်သွက်ပိုကောန်ညးချင်ကွာန်တံဒးတီလင်ဗွဲကိုပိက္ခာမွဲသ် ကိုရ၊ လွဲအာနူပရေင်ချင်ကွာန်မွဲး လွဲအာပွဲပရေင်နာနာသ် ဒ်မာန်ရ၊

ပရေင်ချင်ကွာန်ဂ် ဓိုန်ရရင်အာယုဂ်ထဲ ဟံ့ထေက်ကို စိုတ်လုပ်စကိုလေဝ် ဒ်ပရေင်ခိုဟ်ဟ်သျှင်ပြဲပြဲ ဒ်အရာထွဏ် ညးချင်ကွာန်၊ ဒ်ဂွံင်ကွာ်သွက်ညးချင်ကွာန်တံဂွံမံင်တန်တံအာ လွှာ်ကပ်ကပ်မွဲသ်ကိုရ၊ ပရေင်ချင်ကွာန်ပရေင်ပရေင်တံတံတံကွာ် နူကိုသွာပရေင်ချင်ကွာန်ပရေင်ပရေင်တံဟေင်ရ၊ ညးချင်ကွာန်တံ သွောံတတ်ပါ ဗွဲဘဲနူသွာပရေင်ချင်ကွာန်ပရေင်ပရေင်တံလေဝ် ဒးလုတ်ပရေင်ချင်ကွာန် ကျိဟ်ခွင်တဲမှ ဂွံဗွဲဘဲမာန် ဓိုန်ဂ်လေဝ် အဲညးမချူလိမ်ကံ ဒ်သွာပရေင်ချင်ကွာန်မွဲဟံ့သေင် ဒ်ညးလုတ် သျှင်ပရေင်ချင်ကွာန်မွဲကိုရ၊

သျှင်ပရေင်ချင်ကွာန်တံဂ် တံညးအဲထေက်ကိုဒးတီကျိဟ် ခွင်လင်ခိုဟ်ကွေရ၊ မွှောင်စိုက်ကိုကောန်ညးချင်ကွာန်ချင်သျှင်တံလွာ် ပလိုတ်တေံမွဲး မန်ပိုတံဂ်ပွဲအရာပရေင်ချင်ကွာန် ချင်ကွေဝ်စတံ ကွေကွေရ ကောန်ချင်ညးတံ ကောန်ခွာ်သွတ် အာယုဂ်ခွိတ်စို သွာ်ခေလေဝ် ရဲမဲလေဝ် တီသျှင်သွာ် အုပ်စုပ်ချင်၊ တီဗျူဟာပွဲ ပါတီမွဲကိုမွဲ၊ သိုကိုအမတ်ကွတ်ထံ လွှာ်-သွပ်မုတာလျိုင်နွံ ညးတံတီကွးလင်တဲရ၊ ကောန်ချင်မန်ပိုတံဂ် ကောန်ခွာ်လွဟ်ဏီ မွှောင်ဇွေဇွေတံလေဝ်တီလင် ပိဇှော်ကျိပ်ကွမ်ဟံ့ပေင်ဏီရ၊ ဣဏံ ဂ်ရဲသွလင်သတေသန ပွဲချင်ဗွာတေံဟိုလင်နွံရ၊

စိုချပ်ရင်အာမွဲး ယဝ်သျှင်လညာတ်ပရေင်ချင်ကွာန် ကဆံင်ဏံ ဂွံဗွဲဗးနူဘဲသွာပရေင်ချင်ကွာန်ယုတ်တံတံဂ် ဝါတ် ဂါတ်တရ ဣဏံဂ်ဒ်တင်ကျိန်လျုလျူဂကူပိုတံ ရေင်ဂ်ထေက် ကိုဒးစွံသတိဇွေဇွေမွဲကဏ္ဍတဲ၊ သိုကိုဒး ထွေဂွံင်တရ ဒးဂစာန် မွဲကဏ္ဍပြဟ်ပြဟ်ဏံရေင် ပရေင်ချင်ကွာန် ဂွံစိုဟ်သျှင်ဟံ့ဗွဲ ဗးမာန်ဂ် ကျင်နူကို ကောန်ချင်ကွာန်တံ နွံကိုခေကျိဟ်ခွင်ပရေင် ချင်ကွာန် မွဲကဏ္ဍကိုရေင်၊ ယဝ်ဒးထွေဗိုပြင်ကြပ်ကြပ်မွဲး ကောန် ချင်ကွာန်ပွဲကိုနီုချင်ပံင်ကောံဗွာတဲဏံ စုတ်မာ်ကိုသျှင်သွာ်ဂွံင် တရအုပ်စုပ်ချင် ၉၀ ကျိပ်ကွမ် ပြင်တဲ တေံဂ် ဗွဲမဂ်သွာ်ညးတံမွဲး “စုတ်မာ်ဏံမုသုရော?” ညးတံဟို “ကောတ်ဟံ့ဒးရ သိုကိုစုတ်တေံ စုတ်ကိုခေ တေံတဲရ” စုတ်ဏာတဲဘဝဇကုကောံဘဝကံဇာတာ ကောန်ဇာတ်အဆက်စအဆက်စကု ဒ်ဗိုလီမာန်ဂ်ညီလေဝ် စိုလင်ဟံ့မွဲရ။

ဟိုတ်ဂ်ရ တဲဏံအောန်အိုတ်သျှင်ထေက်ကိုညးချင်ကွာန် တံဒးတီလင်ထေက်တံဂ် ညးညးအဲအဲ ဒးခတ်ကဝါဒးပံက်မတ် ညးညွဲဏောင် ပရေင်ချင်ကွာန် ဟိုဂ်၊ ရံင်ကိုဇြိုဟ်နက်လေဝ် ဇြိုဟ်နက်ကွေကွေ မူဟိုတ်ရောဟိုမွဲး အရာအရာဂ်ဆက်စပ်ဒ်ကို ပရေင်ချင်ကွာန်ဗွဲမဂ်ဂ်ရ၊

ကောန်ချင်ကွာန်ပိုတံ ထေက်ကိုဒးတီလင် ဗွဲကိုပိက္ခာ အိုတ် ချင်ဗွဲဗွဲတန်တံအာမာန်ဂ် ကတေင်ဇုက်ခေ မုဒးနွံထေက် ရေ၊ တုပ်ကိုဇကုကာယပိုမိုဟ်တံ သွောံမံင်အာဂွံ၊ သွောံဂျိုင် အာလမျိုမာန်ဂ်မုဒးနွံလင် မုဒးကောတ်လင်ယဝ်ဂ်ကျိပ်ကွေရံင်ချိတ်တံ ပျိုတ်တံမွဲး၊ ကြက်ကတေင်ဆီခေသုာ်သုာ်တေံဂ်-

- ၁. မွိုဟ် (ညးမပြုပြေင်ကမွောန်လွှာ်ချင်ကွာန်)
- ၂. သွောဝ် (သွောတ်သွောဝ်မချေလင်လွှာ်ချင်ကွာန်)

မွိုဟ်မွဲး-တိတ်ဒ်ပန်သ်

- ၁ ညးမချေဗျူဟာလွှာ်ကမွောန်ပရေင်ချင်ကွာန် (ကွတ် ထံ သွပ်-လွှာ် / ညးမရပ်ဇုက်ဗဟို)
- ၂ ညးမယိုက်ဂွေင်တာလျိုင်အတိုင်ဗျူဟာနဲကဲ (ညး

တာလျိုင်စသြန်သိုင်ဂမ္ဘိုင်)

၃ ညးမသ္မုတ်သ္မုတ်ကုတ်ဒန်အမုအရာလ္လုချင်ကွာန်
(ညးသ္မုတ်သ္မုတ်အမု)

၄ ညးမယိုက်ဂွေင်ဒေတ်ဗက် (ညးချင်ကွာန်)

သ္မုတ်မွဲ-အဓိကဓမ္မုတ်တိုဝ်ဒိုဝ်

၁ သ္မုတ်သ္မုတ်ဂွေင်တရ်အုပ်ချင် (နဲကဲအုပ်ချင်ပိုင်ပြီချင်
ကွာန်)

၂ သ္မုတ်ဥပဒေသ္မုတ်သ္မုတ်အမု (သ္မုတ်ဥပဒေသ္မုတ်
သ္မုတ်အမုနာနာ)

ချင်မွဲမွဲ ဂွံကွာ်အာတရ်ဂွံမာန်ဂွံ အဓိကဓမ္မုတ် တန်တံင်
ပွဲကြက်လ္လုဏံရ ချင်မွဲမွဲပေါ်အံင်ဗြေပ် ဂွံလဟုတ်ယုတ်တံင် လေပ်
တန်တံင်ပွဲလ္လုဏံဗျဉ်ရ မွဲဟ်ခိုဟ်၊ သ္မုတ်ခိုဟ်မွဲ ချင်ခိုဟ်ရ၊
မွဲဟ်ဂွံခိုဟ်သ္မုတ်ဂွံခိုဟ်လေပ် ကျင်နုကုကောန် ချင်ကွာန်ကျိဟ်
ခွင်မွဲကဏ္ဍကုရ၊

ကိုန်ချင်ဗျာ် အခိုက်အကဲကေတ်မွဲ ဂွံအာချင် ဒီမော
ကရေသီကွေင်ချင်ပလိုတ်တေံင် ဖြိုင်သြန်ကွေံကွေံရ ပြဟ်ဟ်ဏံ
ပိုဒ်အကြာရံင်လပ်ဗိုပြင် ဒီမောကရေသီပွဲချင်သေံ တံကွာထေက်ရ။

အဓိကပရေင်အုပ်ချင်သေံ

(က)

၁/ညးချင်ကွာန် (နွံတာလျိုင်ရဲရဲမာဲဗွဲဗွဲဗွဲဗွဲ)

၂/အမတ်ဗွဲညးချင်ကွာန်ရဲရဲလပ်ကွတ်ထပ်သွပ်
(နွံတာလျိုင် ဂဇံပွဲကွတ်ထပ်သွပ်ဗျေံသ္မုတ်သ္မုတ်ကမ္မာန်ဗွဲညး
ချင်ကွာန်

၃/အမတ်ဗွဲညးချင်ကွာန်ရဲရဲလပ် ကွတ်ထပ်လ္လု (နွံ
တာလျိုင် ပြုပြေင်ရပ်စပ်သ္မုတ် ရံင်စံင်ပရေင်ကွတ်ထပ် သွပ်
လုတ်ဗွဲတိတ်နုသ္မုတ်

၄/ဂကောံအလိုအသီ၊ (သွက်ပြုပြေင်ကမ္မာန် နွံတာ
လျိုင် ပြုပြေင်ဖန်ဇန် ခွာင်ကမ္မာန်နာနာ ကျင်နုကွတ်ထပ်သွပ်
ကျင်နုပတိအမတ်ဗွဲလပ်မာဲ၊အမတ်ခွာင်ကမ္မာန်နာနာ
လေပ်ဟို)

၅/ညးတာလျိုင်စသြန်သိုင် (ညးမစသြန်လိုင်အလိုအသီ
ဂမ္ဘိုင် အလိုအသီနွံအခေါင်ပြိုင်သွဲမာန်)

(ခ)

၁/ဂကောံသ္မုတ်သ္မုတ်အမုဗွဲဗွဲဗွဲဗွဲ (မပ္ပံကိုရင်အမု
အဓိကပိသ် ရင်အမုသ္မုတ်သ္မုတ်ဂွေင်တရ် အုပ်ချင်၊ ရင်
အမုဇော်ညးချင်ကွာန်၊ ရင်အမု သွက်ညးတာလျိုင် စသြန်သိုင်၊

(ဂ)

၁/ဂကောံဗွဲဗွဲဗွဲညးချင်ကွာန် ဂကောံသွက်ဂြိုက်ဂွဲ
စိုစိုတ် အလိုအသီ ကောံပုဂ္ဂိုကျောန်ဒုစရိုတ်ပွဲချင် (ဂကောံတံဏံ
အလိုဟံမွဲ နွံတာလျိုင်စိုစိုတ်တဲ ဟိုန်အမု ကိုရင်အမု)

ပရေင်အုပ်ချင်ဒီမောကရေသီဗွဲဗွဲအဓိက ဓမ္မုတ်ပိသ်

၁/ခွာင်ရပ်စပ်အမု (ခွာင်သ္မုတ်သ္မုတ်အမု ကုတ်ဒန်
သ္မုတ်သ္မုတ်အတိုင် ညးချင်ကွာန်တံသမုတ်စွံလပ်)

၂/ခွာင်ဖန်ဇန်ကမ္မာန် (အမတ်ညးချင်ကွာန်တံရဲစို
လပ်သွက်ဖန်ဇန်ကမ္မာန်ကောံဂးအလိုအသီ)

၃/ ခွာင်ယိုက်ဂွေင်ကမ္မာန် (ညးတာလျိုင်အလိုအသီ
စသြန်ဂိတုသိုင်)

ချင်ဒီမောကရေသီသွတ်ဗွဲဗွဲ အရာအရာဂွံ သရုပ်တဲ
ဒးကျင်နုဆန္ဒညးချင်ကွာန် လွတ်မွဲဟ်ဂြိုင်တံရောင် ပရေင်ဏုဓိဗာ
လနုဂကောံဗွဲဗွဲ နုပုဂ္ဂိုဗွဲဗွဲ နုကမ္မာန်ဗွဲဗွဲကျင် နဲသြိုင်သွပ်ကို နဲတပ်
ကိုဗွဲ ဒီမောကရေသီ ချင်ဂွံဟံ ချိုက်ပေင်ရ ဆဂးကောန်ချင်ပိုတ်
ဗွဲဂြိုင်ကျိဟ်ကေတ်လပ် ဟိုဗွဲဗွဲဗွဲဗွဲ ချူဗွဲဗွဲဗွဲဗွဲ သင်ပ္ပန်သ္မုတ်
သ္မုတ်ဂွေင်တရ် ဗွဲဗွဲဗွဲဗွဲဗွဲ ဒီမောကရေသီဗွဲ ဗိုညးကို
ပွိုတ်လပ် အဓိပ္ပယ်ကောံဂးတံအိုတ်ရ၊ ဆဂးဒီမောကရေသီချင်
ဇကု မုကျောန်ဗိုဗို မုသွဗိုဗို ကစွဇော်တရ၊ ဟိုတ်ဂွံရ တဲဏံ
ပရေင်ပ္ပန်သ္မုတ်သ္မုတ်ဂွေင်တရ် ပွဲကိုန်ချင်ဗျာ်တဲဏံ ပိုတ်ထေက်ကို
ဒးစိုစိုတ်ကွာရ၊

ယပ်ပိုပါပါရံင်ပရေင် သ္မုတ်ဂွေင်တရ် ပွဲကိုန်ချင် ဗျာဗွဲ
ဒဒ်ရဲနဲဗျာဗွဲကောန်ကွာန် နဲဗျာဗွဲ ညးဗွဲကပ်ဂွံ ကွဲဗွဲဗွဲဗွဲ
ဒီမောကရေသီချင်လိုင်လေပ် ပွာန်လုပ်ဒ် အမတ်ဗွဲ ကွတ်ထပ်
ပါလီမာန်ဟံမွဲရ ချင်လိုင်ဟံဟို ပွာန်အိုဇော်အိုတ်ရ ယပ်
ပွာန်ဟံကေတ်စမ္မုတ် ညးလိုင် လေပ်သွက်ဂွံစိုဗျာဟံမွဲရ၊ ဟိုတ်ဂွံရ
ကွတ်ထပ်ပွဲပါလီမာန် ကိုန်ချင်ဗျာ ပွာန်ပါလုပ် ၂၅%ကျိပ်ကွမ်ဂ်
တုပ်ကိုပွာန်တံ ကေတ်ဗြဟတ်ညးချင်ကွာန်တဲ လ္လံဗြဟတ်ဇကု
ညံင်အာယုက်ဂွံဂွိုင်ဟေင်ရ၊ ချင်မံက်ပါတိတ်ကျင် နုသ္မုတ်
သ္မုတ်ဗိုဏံလေပ် စိုန်ရနွံဗိုပြင်ရပ်ရဲကိုလေပ် နာမ်ညာဏံဓမ္မုတ်
ဟံမွဲသက်ကံရ။

นิตยานุสาสนี

ดลวณฺ์เปโกฏวณฺ์

พระมหาจรรณฺ ญาณจาริ

กติคำสอนเป็นคำสั่งสอนที่ผู้เฒ่าผู้แก่ในแต่ละท้องถิ่น ได้ยึดถือเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และ สอนลูกสอนหลานให้ดำรงตนในทางที่ถูกต้องตามจารีต ประเพณีของบรรพชน คติคำสอนจะแฝงไปด้วยข้อคิดที่เป็น ประโยชน์ สะท้อนให้เห็นถึงคติความเชื่อ ระบบความคิด และ วิถีชีวิตของกลุ่มชน ประยุกต์ใช้ได้กับทุกยุคทุกสมัย

อระลฺอวณฺ์ วุอวณฺ์

(อะเหฺรอิน ชะนะอิน)

คำศัพท์	อระลฺ	(อะเหฺร) - คำพูด, พูด
	อวณฺ์	(อิน) - น้อย
	วุ	(ชะนะ) - ศัตรู

ความหมาย พูดน้อย ศัตรูน้อย

สำนวนนี้หมายถึง การที่พูดน้อยๆ โอกาสที่จะผิดใจกัน เกิดการทะเลาะวิวาทกลายเป็นศัตรูกันก็มีน้อยไปด้วย ด้วยคำพูดทำให้รักกันก็ได้ ทำให้ผิดใจกันก็ได้ สำนวนนี้เป็นการสอนให้ รู้จักประมาณในการพูด เข้าลักษณะสำนวนไทยว่า พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง

อวทกฺยอฺ อวปะโกฏฺ

(อากะกฺยะอฺ อวปะกฺยะแหฺญะฮฺ)

คำศัพท์	อว	(อา) - ไป
	ท	(กะ) - ปลา
	กฺย	(กฺยะ) - แพ้
	อฺ	(อฺ) - ฉัน, ผม,
	ปะโกฏฺ	(ปะ) - มหรสพ, งานรื่นเริง
	อว	(แหฺญะฮฺ) - เขา, คนอื่น

ความหมาย ไป(หา)ปลาแพ้อัน ไปเที่ยวงานแพ้วเขา

สำนวนนี้เป็นการเปรียบเทียบระหว่างคนที่เอาการเอางาน ในการประกอบอาชีพทำมาหากิน กับคนที่เอาแต่เที่ยวเตร่ สำนวนนี้เป็นการสอนให้รู้ซึ้งในการดำรงชีพและการคบหาบุคคล ผู้ที่ดำรงตนในทางที่ชอบ

อวอฺอฺอฺอฺอฺอฺ อวอฺอฺอฺอฺอฺอฺ

(อวเจ็กจแหฺญะเหฺวิดแกฺล-า อาแหฺล๊ะเปาะฮฺแหฺง-าเหฺวิดตาวง)

คำศัพท์	อว	(อา) - ไป
	อฺ	(เจ็กจ) - ไถ
	อฺ	(แหฺญะ) - นา
	อฺ	(เหฺวิด) - ลืม
	อฺ	(แกฺล-า) - วัว
	อว	(แหฺล๊ะเปาะฮฺ) - เก็บ
	อฺ	(แหฺง-า) - กบ
	อฺ	(ตาวง) - ตะกร้า, ช้อน

ความหมาย ไปไถนาลืมวัว ไปจับกบลืมช้อน

สำนวนนี้หมายความว่า ขาดความรอบคอบไม่ละเอียดถี่ถ้วนประมาทพลั้งเผลอ โดยการเปรียบกับการออกไปไถนาแต่ ลืมจูงควายไปด้วย งานโดยย่อจะสำเร็จลงไม่ได้ หรือการไปจับ กบแต่ลืมช้อนที่จะใส่ กบก็สามารถกระโดดหนีไปได้

อวอวฺอวฺอวฺ กุอะอวฺอวฺอวฺ

(อะจาเหอะเหฺวิด กุวะฮฺแตะเกดเหอะมัว)

คำศัพท์	อวอว	(อะจา) - อาจารย์, ครู
	อว	(เหอะ) - ไม่
	อว	(เหฺวิด) - อบรม, สั่งสอน, ว่ากล่าว
	กุ	(กุวะฮฺ) - ศิษย์, ลูกศิษย์
	อว	(แตะเกด) - ข้อปฏิบัติ, ความประพฤติ
	อว	(เหอะมัว) - ไม่มี

ความหมาย อาจารย์ไม่สั่งสอน ลูกศิษย์สมบัติผู้ดีไม่มี

เป็นสำนวนหมายถึง ลูกศิษย์จะเป็นคนดี มีสัมมาคารวะ ประพฤติตนในทางที่ถูกที่ควรได้ จะต้องมีความประพฤติ ว่ากล่าวอบรมสั่งสอน สำนวนนี้หมายความว่า ลูกศิษย์เป็น อย่างไร ครูบาอาจารย์ของเขาก็เป็นเช่นนั้น

(อาเหฺยิํจกกกะยาวัง กุยาวังเตັะฮ์เกฺย)

คำศัพท์	အသုက်	(อาหุยิခ်ก) - อาหาร
	ကို	(ဂ္ဂ) - กับ
	ကယိုင်	(กะยาวิ้ง) - เครื่องแต่งกาย, อารมณ์
	ကျိုင်	(กฺยาวิ้ง) - แต่ง, ประดับ
	ဒး	(แต๊ะฮ์) - ถูก, ต้อง, เป็น
	ကျော်	(เกฺย) - สวย, งาม

ความหมาย อายุกับอารมณ์ แต่งเป็นกวีสวย

เป็นสำนวนหมายถึง การแต่งกายต้องคำนึงถึงวัย เป็นผู้ใหญ่แต่งตัวแบบเด็ก หรือเป็นเด็กแต่งตัวเกินตัวเป็นผู้ใหญ่ ก็ดูไม่งาม แม้เสื้อผ้าอาภรณ์จะมีราคาแพงวดมากก็ตาม สำนวนนี้สอนให้รู้จักความพอดีให้รู้จักประมาณตน

လူဒွိကျကပ် ဗတင်ကျတဲ့
(ခိုဓိဂုဗ်းကဝမ ပျီးတဝမဂုဗ်းတဒ်ဂ်)

คำศัพท์	กฏฐิ	(กิตติ) - ฤทธิ์,เดช
	กฏ	(กฐิ) - แพ้
	กม	(กอม) - กรรม
	กม	(กม) - กลางคืน
	กม	(กม) - กลางวัน

ความหมาย ฤทธิ์แพ้วกรรม กลางคืนแพ้วกลางวัน

สำนวนนี้เนื่องมาจากความเชื่อทางพระพุทธศาสนาที่เชื่อว่ากรรมเป็นสิ่งที่ลิขิตชีวิตมนุษย์ คนจะได้ดีหรือเลว ก็สุดแต่กรรมที่ได้ทำไว้ ไม่มีผู้ใดที่จะหนีกรรมได้พ้น และไม่มีสิ่งใดจะสู้กรรมได้ ฤทธิ์เดชของเหล่าอมนุษย์ในที่สุดก็พ่ายแพ้กรรม เหมือนกับแสงพระจันทร์ในกลางคืนหรือจะสู้แสงพระอาทิตย์ ในกลางวันได้ สำนวนนี้สอนให้รู้ว่า ชีวิตมนุษย์สุดแล้วแต่กรรม

အဲဒီဇွဲ အိက်နွံပွဲကိပ်
(အဲဒီဇွဲပိက်ဟွံဒုက် အိက်နွံပွဲကိပ်)

คำศัพท์ ๐: (อะฮ์) - สะอาด, หอมสด
 ๐: (เอ๋ม) - ดย่าง, แบบ

อุ	(หุ่ยุบ) - กุ้ง
อ	(เอ็กัจ) - อุดจากระ
ฮ	(หุ่ยุบ) - มี
อ	(ปะดัว) - ที่, ใน
อ	(ดัววับ) - หัว

ความหมาย สะอาดอย่างกุ่ม มีชีอยู่บนหัว

เป็นสำนวนหมายถึง การอวดตัวว่าเป็นคนดี แต่พฤติกรรมที่แสดงออกมาไม่ได้เป็นอย่างที่อวด เหมือนกิ้งก่าตัวมีสีขาวยุสสะอด แต่กลับมีสิ่งสกปรกอยู่ที่ส่วนหัว คล้ายสำนวนไทยว่า มือถือสากร ปากถือศีล

အိတ်စိင်မွဲး အိတ်ဗွတ်ကွမ်
(ဇိတ်ဂ်ဇိတ်ဟွံမံးဇိတ်ဂ်ဇိတ်ဟွံမံး ဇိတ်ဂ်ဇိတ်ဟွံမံးဇိတ်ဂ်ဇိတ်ဟွံမံး)

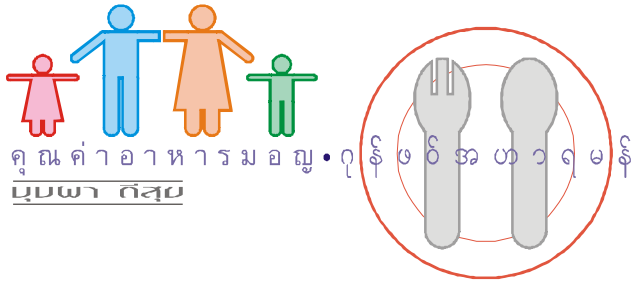
คำศัพท์	อิริ	(เอิร์จ) - อัจฉริยะ
	อี	(เอียร์) - ข้าง
	ฮู	(หุ่) - หิน
	อ	(แอม) - ก้อน
	อู	(เอือ) - แผล
	อู	(อู) - ร้อย

ความหมาย ชี้ข้างก่อนหนึ่ง ชี้แพะร้อยก่อน

ช้างเป็นสัตว์ใหญ่ มีพลังกำดังมาก ส่วนแพะเป็นสัตว์เล็ก มีพลังกำดังน้อย สัตว์ ๒ ชนิดนี้ไม่สามารถที่จะเทียบกันได้

สำนวนนี้หมายถึงการจะทำอะไรจะต้องคำนึงถึงฐานะของตนให้รู้ประมาณตน หากทำตามอย่างคนที่มีฐานะสูงกว่า ก็จะทำให้เดือดร้อน อย่างที่พูดกันว่า รายได้ต่ำ แต่รสนิยมสูง คล้ายสำนวนไทยว่า เห็นช้างขี้ อย่าขี่ตามช้าง

คุณค่าอาหารมอญ

(ตอนจบ)

กินไทยเชื้อสายมอญมักใช้พืชผักผลไม้ใกล้ตัวมาทำอาหาร เช่น ถ้าไม่มีผักทองหรือมันเทศแต่มีกล้วยดิบ จะนำกล้วยดิบทำแกงส้มและแกงเผ็ด แกงส้มกล้วยดิบกับหมูย่าง หรือแกงเผ็ดกล้วยดิบกับเนื้อ ปลา หรือปลาไหลก็มี นานๆ ครั้งจะได้รับประทานแกงเผ็ดกล้วยดิบ มันเทศ หรือผักทอง จึงเอร็ดอร่อยนัก

แกงเผ็ดกล้วยดิบกับเนื้อ

เครื่องแกง ประกอบด้วย พริกแห้งจิกแช่น้ำ ๗ เม็ด ตะไคร้ ๒ ต้นใหญ่ ผิวมะกรูดหั่นละเอียด ๑ ข้อนชา ข่า ๔ แว่น กระเทียม ๑๐ กลีบ ดีปลีแห้ง ๑ ดอก พริกไทยดำ ๒๐ เม็ด

วิธีโขลกเครื่องแกง นำเครื่องแกงทุกชนิดยกเว้นกระเทียมลงครกโขลกให้ละเอียดก่อน จากนั้นจึงใส่กระเทียมตามลงไป โขลกให้เข้ากัน

เครื่องปรุง ประกอบด้วย กล้วยดิบ (ปราช-อะ-รอง) ๕ ผล เนื้อวัว (ซุน-แกลส์) ๑ กก.(บางบ้านอาจใช้ปลาหรือปลาไหลตามชอบ) มะพร้าวขูด (ซอต-เปรีย-สะวุด) ๑ กก. ใบมะกรูด ๓ ใบ เม็ดพริกไทยอ่อน ๑ ถ้วย พริกชี้ฟ้าแดงและเขียวหั่นเฉียง ๓-๔ เม็ด กระชายหั่นฝอย ๑ ข้อนโต๊ะ น้ำปลา ๒ ข้อนโต๊ะ น้ำตาลปี๊บ ๑ ข้อนชา (บางบ้านไม่ใส่น้ำตาล) น้ำมันมะพร้าว ๑ ข้อนโต๊ะ ใบยี่ห่วย ๑ ถ้วย (แกงเนื้อหรือ ปลาไหลใส่ใบยี่ห่วย ส่วนแกงปลาชนิดอื่นใส่ใบกระเพรา)

วิธีทำ

๑. คั้นกะทิให้ได้หัวกะทิ ๑ ถ้วย หางกะทิ ๓ ถ้วย
๒. ล้างเนื้อวัว แล้วหั่นเป็นชิ้น
๓. ขยำมะขามเปียก ๒ ฝัก ในกะละมังน้ำสะอาด หรือใช้น้ำมันมะพร้าว ๑ ผลปืบล้างไป
๔. ปอกกล้วยดิบด้วยมีดที่ไม่ได้ทำด้วยเหล็ก หั่นเป็นคำหรือสับแบบมะละกอก็ได้ลงแช่ในน้ำ ตามข้อ ๓
๕. ตั้งหางกะทิ พอเดือดยกลง อย่าให้แตกมัน ช้อนมันกะทิสีขาวที่ลอยเหนือน้ำใส่ในกระทะ

๖. ตั้งกระทะให้กะทิแตกมัน ใส่พริกแกงลงผัดให้หอม ถ้าไม่หอม ค่อยๆ เติมหางกะทิผัดไปเรื่อยๆ จนหอม

๗. ใส่เนื้อวัวหั่นละเอียด ลงผัดพอสุก ใส่กล้วยดิบ กระชาย เม็ดพริกไทยอ่อน และพริกชี้ฟ้าลงไปผัด ใส่น้ำปลา น้ำตาล ชิมให้ได้รับรสค่อนข้างจัด

๘. ตักเนื้อและกล้วยที่ผัดลงหม้อหางกะทิ ยกหม้อตั้งไฟเดือดแล้วชิมรสอีกครั้ง เติมห้วกะทิ จิกใบมะกรูดใส่ เด็ดใบยี่ห่วยลงไปในหม้อแล้วรีบยกลง

คุณค่าของแกงเผ็ดกล้วยดิบกับเนื้อ

กล้วยดิบ มีแคลเซียม ฟอสฟอรัส วิตามินซี เบต้าแคโรทีน สูงกว่ากล้วยสุก มีพลังงาน โปรตีน ไขมัน คาร์โบไฮเดรต วิตามิน บี ๑ บี ๒ ไนอาซิน เท่ากันกับกล้วยสุก กล้วยมีวิตามินบี ๖ สูงมาก กล้วยดิบยังมีสารที่มีรสฝาด คือ “แทนนิน” ช่วยยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อโรค

ผู้เขียนจำได้ว่า เมื่อผู้เขียนเป็นเด็กเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษา คุณครูถามว่าอาหารชนิดไหนมีวิตามินใดมาก ผู้เขียนจะตอบคำถามคุณครูและลงท้ายด้วยกล้วยทุกครั้ง (ยกเว้นวิตามินดี) คุณครูจะชมว่าเก่ง ผู้เขียนจำได้ว่าผู้ปกครองให้รับประทานกล้วยหลังอาหารเช้าทุกวัน ส่วนใหญ่จะเป็นกล้วยน้ำว้า วันละ ๑ ผล นานๆ จะเป็นกล้วยหอมหรือกล้วยไข่ ถ้าเป็นกล้วยหอม ๑ ผล ถ้าเป็นกล้วยไข่ ๒ ผล ผู้เขียนชอบรับประทานกล้วย ส่วนนมผง (ของกรมอนามัยในสมัยนั้น) ผู้เขียนเบื่อและแอบเททิ้งลงท่อระบายน้ำบ้างเป็นบางครั้ง ผู้เขียนโตมากลับกล้วย จึงเป็นคน “กินง่าย ถ่ายคล่อง ป้องกันท้องร่วง พ่วงด้วยไม่เป็นโรคเลือดออกตามไรฟัน” ทั้งยังไม่เป็นโรคเครียด ไม่กังวลและหงุดหงิดในเรื่องต่างๆ กระทั่งคนรู้จักบอกว่าอยากเกิดเป็นผู้เขียน เพราะไม่มีความทุกข์ หากผู้เขียนนอนไม่หลับจะดื่มนมอุ่นๆ หรือกล้วยสุกก่อนนอน ๑ ผล ช่วยให้นอนหลับสบาย แต่จะไม่ทานกล้วยตอนท้องว่าง ต้องมีอะไรรองท้องบ้าง จึงจะรับประทานกล้วยตามไป

บนถาดผลไม้ในบ้านของผู้เขียน นอกจากผลไม้อื่นแล้ว ที่ขาดไม่ได้เลยคือ กล้วย มีกล้วยสดและกล้วยตากซึ่งทำเอง ทั้งกล้วยตากและองุ่นแห้ง (ลูกเกด) เป็นผลไม้แห้งที่ผู้เขียนรับประทานแทนของหวาน เมื่อร่างกายต้องการน้ำตาล เพื่อควบคุมน้ำตาลในร่างกาย ทั้งๆ ที่ไม่ได้ป่วยเป็นเบาหวาน ผู้เขียนทราบประโยชน์อันมากมายของกล้วยว่าอุดมด้วยแร่ธาตุและวิตามิน วันใดที่ผู้เขียนผลอตัวรับประทานอาหารที่มีรสเค็ม ผู้เขียนจะรับประทานกล้วยตามทันที เนื่องจากกล้วยโดยเฉพาะกล้วยหอมมีปริมาณโปแตสเซียมสูง โปแตสเซียมช่วยลดความดันโลหิต ป้องกันหลอดเลือดในสมองแตกและยังมีผลดีต่อหัวใจ ถ้าใช้เดี่ยว (เกลือ) สูง โปแตสเซียมจะลดลง

หนังสือมหัศจรรย์ผัก ๑๐๘ ของมูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย และสถาบันวิจัยโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล กล่าวว่า “กินกล้วยสุก ช่วยบรรเทาอาการเจ็บคอ และเจ็บหน้าอก ที่มีอาการไอแห้งร่วมด้วย ให้กินวันละ ๔-๖ ผล แบ่งกินตลอดวัน” และ “ถ้าต้องการไม่ให้มีกลิ่นปากและผิวพรรณดีให้กินกล้วยน้ำว้า กล้วยหอม กล้วยไข่ หรือกล้วยอะไรก็ได้ แล้วค่อยแปรงฟัน ทำอย่างนี้สัก ๑ สัปดาห์ กลิ่นปากจะหายไป ผิวพรรณก็ดีด้วย”

เนื้อวัว เนื้อวัวเป็นเนื้อสัตว์จึงมีโปรตีนสมบูรณ์ที่ร่างกายต้องการครบทุกตัว มีไขมันแทรกอยู่ในเนื้อ สารอาหารครบถ้วน จึงเหมาะกับเด็กในวัยเจริญเติบโต ทั้งเด็กยังใช้พลังงานในการเคลื่อนไหวมาก เหมาะที่จะรับประทานอาหารจำพวกเนื้อสัตว์ เนื้อวัวไม่เหมาะสมกับผู้ใหญ่ เนื่องจากย่อยยาก มีไขมันอิ่มตัว การได้รับไขมันอิ่มตัวมากเกินไป ใช้พลังงานน้อย ไขมันจึงสะสมทำให้เกิดโรคต่างๆ ได้ นอกจากนั้นการทำเนื้อสัตว์ให้สุกด้วยความร้อนสูง จากจุดเดือดเพียงเล็กน้อย เราจะเสียกรดอะมิโนไปหลายตัว ทำให้ร่างกายได้รับกรดอะมิโนไม่ครบ การรับประทานโปรตีนปรุงสุกมากๆ ยิ่งทำให้แก่เร็ว และเกิดโรคอ้วนสะสมด้วย

กะทิ กะทิไม่มีคอเลสเตอรอลตัวร้าย แต่มีไขมันอิ่มตัว ซึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อหลอดเลือดแดง ทำให้เลือดไหลเวียนไม่สะดวก มีภาวะน้ำหนักเกิน เป็นโรคอ้วน อันเป็นเหตุให้เกิดโรคต่างๆ ตามมา

ปลาและปลาไหล ปลาเป็นแหล่งโปรตีนสมบูรณ์ที่ให้คุณประโยชน์มากมาย ย่อยง่าย มีไขมันต่ำและเป็นไขมันชนิดดี มีวิตามินบี ๑ บี ๑๒ วิตามินดี อาหารส่วนใหญ่ไม่ค่อยมี วิตามินดี ร่างกายจะสร้างวิตามินดีได้ด้วยการรับแสงแดด ปลาที่มีวิตามินดี ซึ่งจำเป็นต่อการดูดซึมของแคลเซียมและฟอสฟอรัส ทำให้กระดูกและฟันแข็งแรง คุณค่าของปลาช่วยป้องกันการอักเสบ ด้านทานโรค

พริกไทยดำและพริกไทยอ่อน พริกไทยดำและพริกไทยอ่อน เป็นสมุนไพรที่ทำให้แกงมีกลิ่นหอม ชับลม ชูกลิ่นรสอาหาร จากหนังสือมหัศจรรย์ผัก ๑๐๘ ทำให้ทราบว่า พริกไทยอ่อนมีน้ำมันหอมระเหยช่วยย่อยอาหาร ช่วยให้หายใจสะดวก หายปวดตามข้อ แก้อาการเสียด และฆ่าแบคทีเรียในอาหาร

มันเทศ คนไทยเชื่อสายมอญนิยมแกงมันเทศ หรือพอกทองกับเนื้อแทนกล้วยดิบ มันเทศเป็นคาร์โบไฮเดรตชั้นดี ให้พลังงานที่ไม่เป็นโทษต่อร่างกายแบบอาหารแปรรูปจากแป้ง และน้ำตาลอื่นๆ มันเทศเป็นแหล่งแคลเซียม ทำให้กระดูกและฟันแข็งแรง ลดปัญหาโรคกระดูกพรุน กระดูกเปราะ และหักง่ายของหญิงวัยหมดประจำเดือน มันเทศมีเพคตินซึ่งเป็นใยอาหารละลายน้ำ จึงช่วยควบคุมคอเลสเตอรอล มันเทศสีเหลืองและสีส้มช่วยบำรุง

สายตา สร้างระบบภูมิคุ้มกันโรค ลดโรคภัยไข้เจ็บ เช่น หลอดเลือดตีบ และมะเร็ง เบต้าแคโรทีน วิตามินบี ๖ และโปแตสเซียม ในมันเทศยังช่วยลดความดันโลหิต ป้องกันโรคหัวใจ โรคซึมเศร้า นอนไม่หลับ และโรคไต มันเทศจึงมีคุณค่าต่อร่างกายครบครัน

ใบยี่หร่า ช่วยให้อาหารมีรสชาติ มีกลิ่นหอม ช่วยเจริญอาหารและย่อยอาหารมีเบต้าแคโรทีนและสารต้านอนุมูลอิสระ จึงน่าจะลดคอเลสเตอรอลได้ เช่นเดียวกับกระเพรา แมงลัก และโหระพา

ฉบับนี้ก็ว่ากันด้วยคุณค่าอาหารมอญ เป็นสารอาหารที่ได้รับจากแกงเผ็ดกล้วยดิบกับเนื้อ เป็นแกงที่ปรุงจากพืชผักพื้นบ้าน ทำขึ้นผู้เขียนหวังว่าผู้อ่านจะได้ประโยชน์จากรายการอาหารนี้ นอกจากจะเป็นการประหยัดรายจ่ายแล้ว ยังได้รับคุณค่าทางอาหารมากมาย ที่สำคัญแกงเหล่านี้เป็นภูมิปัญญาของบรรพชนมอญมาแต่โบราณ

ชัยการดับ

จำหน่ายพันธุ์ไม้ อุปกรณ์ตกแต่งสวน และ

จำหน่าย-รับซื้อของเก่า

นานาชนิด

พันธุ์ไม้นานาชนิด ไม้ผล ไม้ดอกไม้ประดับ

ทั้งเมืองร้อน และเมืองหนาว

รับออกแบบตกแต่งสวน บริการเป็นกันเอง ราคาไม่แพง

ฟรี บริการให้คำปรึกษาการตกแต่งสวน

สุภาพ ลี้อจอร์ โทรศัพท์: ๐ ๒๕๖๓ ๒๕๖๓, ๐๕๕ ๖๓๖ ๕๓๐๓

เร็นครัว ๖๖๖

ไพรัตน์ จันทร์แบบ

พะชะดงกะนาย

วอจวนจวน
(แกงคั่วมะเขือจาน)

ฉบับนี้เรายังคงอยู่กับสำหรับอาหารพื้นบ้านมอญ แต่จะมีการเพิ่มเติมเครื่องปรุงกันเล็กน้อย เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศลองเปลี่ยนรสชาติกันดู ด้วยการเติมกะทิลงไป

ในครัวมอญแต่ดั้งเดิมนั้นไม่นิยมกินแกงกะทิ ไม่เพียงแต่หามะพร้าวยากเท่านั้น แกงที่ได้ยังบูดง่าย เก็บไว้ได้ไม่นาน โดยเฉพาะที่บ้านผู้เขียนเมื่อก่อนนั้น แม่ต้องทำงานนอกบ้าน งานหนักทั้งวัน ตื่นแต่เช้ามาหุงข้าวต้มแกงทิ้งไว้ ๑ หม้อ สำหรับมือเช้าและเหลือเอาไว้ตอนกลางวัน เมื่อเช้า มาจากนาก็คดข้าวตักแกงของเดิมก็จะผ่านมือกลางวันไปได้ ไม่ต้องยุ่งยาก ติดเตาไฟเหน็ดเหนื่อยกันอีกรอบ ถ้าหากมีเหลือยังเป็นกับข้าวในมือเย็นได้อีกถ้วย

แกงที่ใส่กะทิจึงมักแกงเฉพาะมีงานเทศกาล งานบุญ ประเพณี หรือตักบาตรพระสงฆ์เท่านั้น เพราะแกงใส่กะทิอาจจะ

มะเขือจานสีม่วง

แกงคั่วมะเขือจาน

อยู่ไม่ถึงมือกลางวันหรือเย็น นอกจากจะต้องเพียรร่อนอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเตาพื้นเตาถ่านสมัยเก่าคงไม่เหมาะที่จะร่อนได้ทั้งวัน หากไฟไม่ไหม้บ้านเสียก่อน แกงในหม้อก็คงไหม้ติดกันหม้ออยู่ดี

ปกติแล้วบ้านเราจึงกินกันแต่แกงส้ม แต่ภายหลังเมื่อหามะพร้าวได้ง่าย จึงมีการทดลองใส่กะทิลงไปในแกงด้วย เพิ่มเติมเครื่องปรุงน้ำพริกแกง จากน้ำพริกแกงส้มธรรมดาเป็นน้ำพริกแกงคั่ว ทำให้ได้รสชาติแปลกลิ้นยิ่งขึ้น เอาละครับเล่าเรื่องกะทิกันมานานแล้ว ลองมาดูเครื่องปรุงและวิธีทำกันเลยดีกว่าครับ

เครื่องปรุง

วัตถุดิบหลัก ได้แก่ มะเขือจาน ๐.๕ กิโลกรัม ใบกระเจียว ๒ ถ้วย กุ้งสด ๓๐๐ กรัม น้ำพริกแกงส้ม ๒-๓ ช้อนโต๊ะ มะพร้าวขูด ๐.๕ กิโลกรัม

เครื่องปรุงรส ได้แก่ น้ำตาลปี๊บ ๑ ช้อนโต๊ะ น้ำปลา ๒ ช้อนโต๊ะ น้ำมะขามเปียก ๒ ช้อนโต๊ะ

วิธีทำ

๑. มะเขือจานหั่นเป็นชิ้นพอคำ หลังจากนั้นนำลงแช่ในน้ำเกลือ เพื่อไม่ให้มะเขือมีสีดำ

๒. กุ้งสดลอกเปลือกออกล้างน้ำให้สะอาด ใส่ภาชนะเตรียมไว้

๓. ล้างใบกระเจียวให้สะอาด พักให้สะเด็ดน้ำ

๔. คั้นกะทิ แยกหัว ๑ ถ้วย นำกะทิที่เหลือตั้งไฟให้เดือด ใส่น้ำพริกแกงส้มละลายไป

๕. พอน้ำแกงเดือดใส่กุ้งสด มะเขือจาน และใบกระเจียว

๖. ปรุงรสด้วยน้ำตาลปี๊บ น้ำตาลปี๊บ น้ำมะขามเปียก ชิมรสตามต้องการ พอสุกแล้วยกลง

